Майн һайндэрэй баярта мэдээсэлнүүд

ЭХЭ ОРОНДОО БЭЛЭГ

— Советскэ Союзай ажалшад! КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ, табан жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ хамаг хүсэеэ зорюулагты!

Манай орон дотор коммунизмын илан мандахын түлөө тэмсэлдэ шэнэ илалтанууд тээшэ урагшаа дабшая!

Иигэжэ түрэл Коммунис партимнай Центральна Комитет Майн 1-нэй Уласхоорондын һайндэртэй дашарамдуулан гаргаһан уряанууд соогоо ороноймнай ажалшадта хандаһан байна. Хэдэ бүхэндэ Коммунис партиин уряае үнэн зүрхэнһөө дэмжэдэг совет хүнүүд энээндэнь бодото харюу болгон, КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлхын түлөө тэмсэжэ оробо. Республика доторнай хото городуудташье, хүдөө нютагуудташье хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэдэй дунда, колхозниигууд болон совхозуудай ажалшадай дунда Майн 1 тээхи социалис мүрысөөнэй түгин хэзээ хэзээнэйхиһээ хүсэтэйгөөр, үрэтэйгөөр эбхэрбэ.

Урда урдын жэлнүүдэйхидэ орходоо энэ жэлэй майн һайндэр ондоо илгаатай. Иимэ онсо илгаань юуб гэхэдэ, мэнэ һаяхана, КПСС-эй XXIII съезд хүдэлмэреэ дүүргэжэ, шэнэ табан жэлдэ ороноймнай ажахын али олон һалбаринуудые дэлисэтэйгөөр хүгжөөхэ тушаа Директивэнүүдые баталан абаһан байна. Энэ хадаа түйлай ехэ удха шанартай түүхэтэ документ байһаниинь элитэ. Коммунизм байгуулгын замаар урагшаа Эхэ ороноймнай ехэхэн алхам хэхэ болоно. Олон түмэн совет арадnай энээгээр омогорхонгүй яахаб. Мүнөөдэ баһа нэгэ онсо илгаань юундэб гэхэдэбал, энэ жэлдэ майн һайндэр СССР-эй Верховно Совецэй һунгалтада бэлэдхэлэй түлэг дундаа ябажа байха үедэ тэмдэглэгдэхэ гэжэ байна. Манайда һунгалта — баһа бүгэдэ арадай һайндэр ха юм.

Иимэ һүр жабхаланта үедэ бүхы дэлхэйн ажалшадай һаналаа нэгэдэлгын һайндэрые тэмдэглэхэ гэжэ байхадаа, совет хүнүүдэй ажалайнь болон политическэ эдэбхи зориг, үүсхэл оролдолго, шэн габьяа илангаяа һүртэйгөөр бадаранхай. Энэ хадаа манайшье республикын олониитэ ажалшадай баатаршалгын үльгэр жэшээ дээрэһээ эли тодоор харагдана. Майн 1-е ажалай амжалтаар угтажа, Эхэ оронойнгоо мандалда эрхим һайн бэлэгүүдые барижа байһан тухай мэдээсэлнүүд аймагуудһаа, фабриканууд болон заводуудһаа, колхозууд болон совхозуудһаа үдэр бүхэндэ шахуу редакцида орожо байна.

Республикымнай промышленна предприятинууд 1966 ондо — табан жэлэй түрүүшын жэлдэ нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб 103 процент гэхэ гү, али 1965 оной түрүүшын кварталайхитай сасуулжа үзэхэдэ, 115 процент дүүргэжэ, түсэбһөө үлүүлэн 3043 мянган түхэригэй продукци Эхэ орондоо бэлэглэһэн аад, мүн апрель һарадашье амжалтатайгаар ажаллажа, түсэбөө сохом дүүргэхээр зоригжонхой. Урдынхидаал адли Ленинэй ордено ЛВРЗ, нарин сэмбын фабрика, «Теплоприбор» болон «Электромашина» заводууд, Зэдын вольфрам-молибденэй комбинат, ой модоной хүдэлмэрилэгшэд түрүүшүүлэй зэргэдэ ябаһаар. Иигэжэ Эхэ оронойнгоо мандалда үргэл барихаһаа гадна, мүн бүмбэрсэг дэлхэйн бүхы ажалшадай һаналаа нэгэдэлгые улам саашадань үргэдхэн бэхижүүлгэдэ бодото хэрэгүүдээрээ өөһэдынгөө хубитые оруулжа байһанаараа эдэ предприятинуудай, тэрэшэлэн бусад коллективүүдэй хүдэлмэришэд омогорхохо ёһоороо омогорхоно. Кварталайнгаашье, һарынгаашье түсэбые үлүүлэн дүүргэжэ, эрхим шанартай продукци гаргадаг үйлэдбэриин түрүүшүүлые тооложо барахаар бэшэ олон. ЛВРЗ-гэй токарь нүхэр Багин, 1-дэхи СМУ-гай штукатур нүхэр Алексеева, 834-дэхи МСП-гэй будагша нүхэр Гулина, оёдолой фабрикын оёдолшон нүхэр Орлова, «Электромашина» заводой мастер нүхэр Сучков гэгшэд Улаан-Үдын хүдэлмэришэдэй дунда мэргэжэл мэргэжэлээрээ мүрысэһэн социалис мүрысөөндэ түрүүлжэ гараад, «эрхим мэргэжэлтэ» гэһэн нэрэ зэргэтэй болоод, Хүндэлэлэй грамотануудаар шагнагдабад.

Тэрэшэлэн КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдээр зоригжоһон Буряад ороноймнай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд хүхюутэй солбоноор хүдэлжэ байнад. Бүхыдөө республикымнай колхоз, совхозууд гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб үлүүлэн дүүргэəд, мүн апрель һарынхияа бэелүүлхые оролдожо байнад. Түрүүшын кварталда гүрэндэ мал ажалай продукци худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргэһэн Хориин аймаг апрель соошье түрүүлжэ ябаһан зангаараа. Тэрэшэлэн Кабанскын аймагай ажалшад гүрэндэ мяха, һү, үндэгэ худалдаха дүрбэ һарынгаа түсэб нилээд үлүүлэн дүүргэһэн тухайгаа мэдээсэбэ. Хүдөө ажахымнай бүхы хүдэлмэрилэгшэд шэнэ табан жэлэй түрүүшын хабарые түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, тарилгаяа агротехническэ таатай зохид болзор соо эрхим шанартайгаар үнгэргэжэ, баян ургасын бата бэхи үндэһэ һүури табихаар хүдэлжэ байнад. Тэдэнэр Майн нэгэниие буразадаа дээрэ һайндэрлэхээр түхеэржэ байнад. Мүнөө республика дотор хаа хаанагүй шэн габьята ажалай хүсэн түгэлдэр һудаһан эршэтэй солгёоноор сохилжо байна. Буряад ороноймнай олон түмэн ажалшадай иимэ гайхамшагта хүдэлмэриин үрэ дүнгүүд совет хүн бүхэнэй сэдьхэл зүрхые баясуулна.

Энэ хадаа коммунизмын замаар урагшаа дабшажа, шэнэ амжалтануудые түйлахыень уряалһан Коммунис партиингаа Центральна Комитедэй уряада бодото харюу, Эхэ оронойнгоо мандалда үргэһэн ажалай эрхим дээдэ дээжэ мүн.

ГАЗАРАА ХАХАЛНА

Энэ жэлэй хүйтэн хабарай аяг зан Чисаана нютагта элихэн үзэгдэжэ, хабарай тарилгын болзор хойшо татана. Тиибэшье Чисаанын совхозой таряашад оньһото техникэеэ саг соонь бэлэн болгоод, дулаархые хүлеэжэ һуунгүй, поли дээрээ ажаллахаяа гараба.

Совхозой 4-дэхи отделениин механизаторнууд апрелиин 25-да шэнэ хабарай түрүүшын буразадаа татаба. Ажалай түрүүшын үдэрнүүдтэ 300 гектар паар хахалагдаа. Эндэ трактористнууд Н. Андриевский, Д. Доржиев гэгшэд халаанайнгаа даабарие үлүүлэн дүүргэнэ.

Хориин аймагай Чисаанын совхозой механизаторнууд Майн 1-нэй уласхоорондын һайндэрэй ажалай вахтада жагсанхай, табан жэлэй түрүүшын хабарые эршэмтэ ажалаараа угтажа байна.

М. БАТОИН.

ХАНДАГАТАЙН МОДОШОДОЙ АМЖАЛТА

Хандагатайн леспромхоз республикын ой модоной түрүү предприятинуудай нэгэн. Энэ леспромхоз модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ, ашаа тээхэ 4 һарынгаа түсэб апрелиин 20-до дүүргэбэ.

Хоёр халаанда хүдэлмэрилхэ үүсхэл гаргажа, энэ хүдэлмэри эмхидхэһэн Иван Никитович Кушпаренкын модо бэлэдхэлшэдэй бригада нёдондо 35470 кубометр модо бэлэдхэжэ, түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүнөө энэ бригада түрүүлжэ ябана. 3499 кубометр модо бэлэдхэжэ, 1 кварталайнгаа түсэб дүүргэһэн байха юм. Тиигэжэ кварталай хүдэлмэриин дүнгөөр аймагай леспромхозуудай мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн энэ леспромхоз аймсоведэй гүйсэдкомой, партиин айкомой вымпел болон мүнгэн шагнал хүртэбэ.

Тэрэшэлэн КПСС-эй XXIII партсъездын делегат Алексей Кудряшовой, Василий Спиридоновой бригаданууд 4 һарынгаа түсэб үлүүлэн дүүргэһэн амжалтатай.

О. БОДОНОВ.

НОЯБРИИН ТҮСЭБӨӨР

Хорго Яруунын холбоо нуурнуудта олзоборн хэжэ байдаг тэндэхи загаһашад һайндэрые ажалай ехэ бэлэгтэйгээр угтаба. Шэнэ табан жэлэй түрүүшын жэлэй түрүүшын кварталай түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэ. Яруунын загаһанай заводойхид дүрбэн һарынгаа түсэбһөө гадуур 800 центнер загаһа тушааба.

Николай Константинович Орловой даадаг загаһашадай бригада 634 центнер загаһа барижа, түсэбһөө гадуур 209 центнер загаһа олзоборилоо. Тэрэшэлэн нүхэд С. Г. Уваровай, А. В. Залуцкиин бригаданууд горитойхон бэлэгтэйгээр һайндэрые угтабад.

Загаһанай заводой механик И. Н. Баширов, тракторист В. И. Залуцкий гэгшэд мүльһэ үрэмдэхэ хүнгэн, зохид зэбсэг хабсаргаа. Тэрэнь мүльһэ соолохо до тон таатай байһаараа загаһашадта һайшаагдаба.

Мүнөөдэр Яруунын загаһашад ноябриин түсэбөөр загаһа барижа байна.

И. АРТЮНИН.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 104 (11090) | 1966 оной апрелиин 30, суббото | Сэн 2 мүнгэн

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Я. Д. ОРШАНСКИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Партиина, совет органуудта, хэблэлэй органуудта олон жэл, һайнаар хүдэлмэрилһыень хараада абажа, 60 наһатай болоһонтойнь дашарамдуулан, КПСС-эй обкомой финансын-ажахын хэлтэсые даагша нүхэр Яков Давидович **Оршанскиие** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан, 1966 оной апрелиин 28.

...ЭРХИМҮҮДТЭЭ — ЭТИГЭЛ

БЭШҮҮР

...партсъездын нэрэмжэтэ колхозой ... оронойнгоо засаг түрын органдо СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи ... **Кирилл Трофимович Мазуров** болон манай республикын суута ... **Евсей Макарович Павлов** дэбжүүлбэд.

... хүнэй хабаадалгатай хамтын суглаан дээрэ тус колхозой 4-дэхи бригадын бригадир нүхэр Куприянов свёклошон Е. М. Павловые дэбжүүлхэ дурадхал оруулха зуураа, тэрэнэй ажал хүдэлмэриин амжалта тухай, мүн намтарые тобшоор хөөрэбэ.

Эдэ дурадхалнуудыень механизатор нүхэр Гаврилов, тракторна бригадын бригадир Павлов, колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Воронцов, колхозниигууд нүхэд Слепнев, Перелыгин гэгшэд үгэ хэлэхэ зуураа һайшаан дэмжэбэ.

ЗАХААМИН

...нэй нэрэмжэтэ колхозой ... соо зон олоороо сугларжа, ... хонишон нүхэр Яньков түрүүн үгэ абаба.

Оронойнгоо засаг түрын дээдэ органда — СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар ... Соведтэ һунгаха Сэлэнгын ... һунгуулиин округһоо ... эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн ... СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нүхэр ...ые дурадханаб, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ. Һүүлээрнь хэдэн хүн үгэ абажа, хонишонойнгоо дурадхалые халуунаар дэмжээ.

Баһа энэ округһоо СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Сэлэнгын Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Ванкеев Жамсо Бальжинимаевичые дэбжүүлхэ тухай колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Гырыловэй дурадхалые сугларагшад нэгэн дуугаар һайшааба.

Тиигэжэ михайловкынхид нүхэр **Н. В. Подгорный, Ж. Б. Ванкеев** гэгшэдые депутадта кандидадуудаар дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол баяр баясхалантайгаар баталаа.

Б. ВАНЧИКОВ.

УЛААН-ҮДЭ

Железнодорожно районой предприятинуудта СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудые дэбжүүлхэ суглаанууд ехэ эдэбхитэйгээр үнгэрбэ.

Районой ажалшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүд **Л. И. Брежнев, М. А. Суслов** гэгшэдые өөрын кандидадууд болгон нэгэн һаналтайгаар, баяр омогорхолтойгоор нэрлэбэд.

Хэдэн коллективүүд — Железнодорожно районой капитальна барилгын управлениин, «Теплоприбор» заводой, хүдөө ажахын институдай хүдэлмэрилэгшэд, багшанар, студентнэр СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар Железнодорожно һунгуулиин 514-дэхи округһоо инженер, шадамар бэрхэ эмхидхэлшэ Серафим Иванович **Исаевые** дэбжүүлбэд.

Үгэ хэлэгшэд бултааран нүхэр Исаев арад зоной арюун дээдэ этигэл найдабариие харюулжа шадаха гэжэ тэмдэглэбэд.

...ГАЛТЫН УРДА ТЭЭХИ ОКРУЖНОЙ ЗҮБЛӨӨНҮҮД ЭХИЛЭЭ

...галтын урда тээхи түрүүшын окружной зүблөөн Москвада апрелиин 28-да болобо.

Бауманска һунгуулиин округой ажалшадай түлөө... Дзержинскиин нэрэмжэтэ клуб соо һунгалтын ... тээхи окружной зүблөөндэ сугларaa. Социалис ... Герой, Краснохолмско камвольно комбинадай ...гшэ Т. М. Пашлова трибуна дээрэ гараба.

Манай комбинадай коллектив КПСС-эй ЦК-гай ...льна секретарь Леонид Ильич Брежневые нийслэлэй ...тын Бауманска һунгуулиин округһоо СССР-эй ... Соведэй Союзай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлһэн байна.

...н багшын захяа заабаринуудта үнэн байдаг ... парти амжалтануудые түйлалгада бидэниие зоригжуулдаг хүсэн мүн гэжэ һайн мэдэдэгбди. КПСС-эй, тэрэнэй Центральна Комитедэй хүтэлбэри доро дэлхэй дээрэхи эгээн жаргалтай һайхан общество — коммунизм байгуулжа байнабди, — гэбэ.

Л. И. Брежневэй кандидатура дэмжэхыень Краснохолмско камвольно комбинадай олон мянган хүдэлмэрилэгшэдэй коллективэй үмэнэһөө нүхэр Пашлова сугларагшадые уряалба.

Зүблөөн дээрэ үгэ хэлэһэн бусад түлөөлэгшэд Л. И. Брежневэй кандидатурые халуунаар дэмжээ.

Москва хотын **Бауманска** һунгуулиин округһоо СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй депутадаар һунгагдаха зүбшөөлөө үгэхыень гуйжа **Леонид Ильич Брежневтэ** окружной зүблөөн хандаба.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГУУЛИИН ЦЕНТРАЛЬНА КОМИССИДА

...прелиин 28-да Москвагай Союзай ... байшан соо нүхэр В. В. ...ын түрүүлэлгэ доро СССР-... болодохи зарлалай Верховно ... һунгаха һунгуулиин ...ральна комиссиин ээлжээтэ ... болоо.

...седани дээрэ СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтада ...бэлэдхэлэй ябаса тухай асуудал ... хэлсэгдээ.

... дотор дэлгэрһэн һунгуулиин кампани СССР-эй конституци, СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтын Дүримүүдэй ...тын ёһоор үнгэржэ байна гэжэ комисси тэмдэглэбэ. Һунгуулиин окружной комиссинууд саг соогоо байгуулагдаа, мүнөө һунгуулиин участогуудые байгуулга, участково комиссинуудые баталалга дүүрэжэ байна. Ажалшадай депутадуудай нютагай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүд һунгагшадай список табижа эхилбэ.

Курортнууд болон ажалшадай амардаг газарнуудта һунгуулиин участогуудые зүбөөр хубаарилан байгуулха тухай, тэдэниие һунгуулиин документацинуудаар хангаха хэрэгтэ комисси анхаралаа хандуулаа.

Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха союзна, автономито республикануудай, автономито областьнууд болон национальна округуудай 53 комисси, Союзай Соведтэ һунгаха 767 окружной, Национальностьнуудай Соведтэ һунгаха 750 окружной комиссинууд эмхидхэгдээ.

Далай соогуур тамаржа ябаһан суднанууд дээрэ һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэринүүдые һайнаар ябуулха тухай, тэрэшэлэн, Арктика болон Антарктикын станцинуудта һунгалтада бэлэдхэлэй хүдэлмэриие эмхидхэхэ хэмжээ ябуулгануудые комисси хаража үзэбэ.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалнуудаараа комисси тодорхой тогтоол баталан абаа.

БАЯН УРГАСЫН ТҮЛӨӨ

Хабар ерээ! Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын механизаторнууд энэ жэлдэ баян ургаса абахын түлөө тэмсэжэ байнхай. Механизаторнууд тарилгынгаа газарые бэлдэнэ. Луговодууд сабшалангаа һайжаруулжа байна.

Ажахын нэгэ полидо механизатор Даба Раднаев хүдэлжэ байнхай. Энэ нүхэрэй даадаг агрегат кукурузын участок **(1-дэхи зураг)** дээрэ наг шэбхэ тараажа байдаг. Һүүлшын үдэрнүүдтэ ажалаа бүтээсэтэйгээр эмхидхэжэ, 15 гектар газарта га бүриин 30 тонно шэбхэ гаргаба.

Тиихэдэ ажахын сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха хүдэлмэри эмхитэй. Мүнөө үедэ 15 мянга гаран тонно шэбхэ зөөгдөө. Энэ хүдэлмэридэ хамта 50 хүн хабаадана.

Мүн уһалууриин системэнүүд саг соогоо заһабарилагдажа, һубаг ханаабуудаар уһан урдажа захаланхай. Эдэ үдэрнүүдтэ механизатор Владимир Мерденев **(2-дохи зураг)** харюусалгатай хүдэлмэридэ хабаадана. Мүнөө тэрэ поли дээгүүр уһалууриин һубаг татажа байдаг. Даалгабаряа үдэр бүридэ үлүүлэн дүүргэнэ.

Нэгэдэхи отделениин луговод Лаврентий Гермышевэй ажал ехэ. «Энэ жэлдэ даадаг сабшалан дээрэһээ баян ургаса абахаб» гэжэ тэрэ хөөрэдэг. Мүн эндэхи түрүү луговод Константин Каленых **(3-дахи зураг)** һайнаар ажаллажа байнхай. Ёһотойл «балгашье уһа» газаашань табингүйгөөр, һубагуудаар урадхуулжа, сабшалангаа уһална.

Ф. СОРОКИНОЙ фототекст.

ХЭЗЭЭ ХҮДЭЛХЭ ЛУГОВОДУУД БЭ?

Сабшалангай ургасын муудаһан дээрэһээ колхозой адууһа мал тэжээлээр жэл бүри дуталдана, тэдэнэй тоо олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэхэдэ, һаад тойбо татана гэжэ Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, колхозниигууд хөөрэлдэдэг. Тэрэ дутагдалаа усадхаха талаар бага сага юумэ хэжэ захаланхай.

Колхозниигуудай һанаагаа зобохонь буруу бэшэ. Һүүлэй жэлнүүдтэ абтаһан үбһыень бүхы 7 мянган гектартань хубаахада га бүриин оройдоо 6—7 центнер хүртэнэ. Нилээд ехэ сабшалангынь уһа намагта, болдог һэбхүүлдэ абтагдажа, ашаглагдахаяа болинхой.

— Урдань, дүшөөд оной үеэр, манай колхоз жэлдээ 80 мянга гаран центнер үбһэ абадаг байһан. Харин мүнөө тэрэнэй хахадынь лэ гэхэ гү, али нёдондо 45 мянгаад центнер үбһэн хуряагдаһан, — гэжэ колхозой түрүүлэгшэ агроном А. Раднаев мэдэрдэг.

Үнгэрһэн жэлдэ уһалууриин хэдэн системэнүүдые һэргээн заһабарилһан, уһалагдадаг сабшалангаа наг шэбхээр үтэгжүүлһэн, тэрэниие луговодуудта даалгажа үгэһэн байха юм. Колхоздоо тусхай лугомелиоративна отряд эмхидхэһэн.

Байгша ондо бүри ехэ хүдэлмэри хэгдэхээр хараалагданхай. Сабшалангаа һайса уһалжа, үтэгжүүлжэ, гектар бүриһөө дунда зэргээр 10 центнер, уһанай газарһаа — 15 центнер үбһэ хуряаха зорилго табигдаһан.

Мүнөө хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ, хараалһан түсэбөө бодото дээрэнь бэелүүлхэ саг ерээ. Сабшалан һайжаруулха шиидхэхы һара үнгэржэ байнхай.

Колхозой сабшалан дээгүүр ябаад, луговодуудай, фермые даагшадтай хөөрэлдэхэдэ, ехэ хубилалта болоһон юумэ харагданагүй. Нэн түрүүн сабшалан дээрэ аргал шэбхэ зөөхэ хүдэлмэри өршэмтэйгээр ябуулагдаха байгаа. Түсэбэй ёһоор энэ жэлэй ургасада туһа хүргэхөөр 5400 тонно шэбхэ хэрэглэгдэжэ, адагынь 180 гектар үтэгжүүлэгдэхэ ушартай. Аймагай хүтэлбэрилхы зургаануудай хүргэһэн түсэбэй ёһоор энэ колхоз апрелиин 5-һаа майн 5 хүрэтэр 4 мянган тонно аргал шэбхэ сабшаланлаа зөөхэ һэн. Теэд һарын түрүүшын хахадай үнгэрөөд байхада тус колхоз оройдоол гурбан зуугаад тонно шэбхэ гаргаа. Нёдондо намар зөөһэнтэйнь хамталхада арайхан гэжэ 1300 тонно болоно.

— Энэ жэлдэ аргал шэбхэ мууса зөөгдэнэ, — гэжэ участогай мелиоратор нүхэр Зонхиев гомдоһон мэтэ дуугарна.

Тиигэнгүй яахаб! Мүнөө шэбхэ зөөхэ хүдэлмэридэ орой нэгэ оньһожоруулһан отряд хүдэлнэ. Тэндэнь гурбан колесно трактор шэбхэ зөөлгэдэ ябажа, үдэртэ миил 120 тонно гаргана. Энэ отрядынь мүн поли дээрэ шэбхэ зөөхэ даабаритай. Хэрбээ энэ янзаараа саашадаа ажаллабал, поли, сабшалан дээрэ шэбхэ зөөхэ даабаринь саарһанда үлэхөөр лэ байна бшуу. Мори тэргээр, шаргаар энэ үнэтэ үтэгжүүлгэ зөөхэ хүн байхагүй. Малшад сабшаланда һанаагаа зобохо юумэ байхагүй, зүгөөр үбэлдөө тэдэнэр колхозой правлениһээ үбһэ эрижэ һаладаггүй.

Колхозой мал 50—60 буусада үбэлжэнэ. Хэрбээ отара, гүүртэ бүхэндэ энэ хэрэгээр нэгэшье малшан оролдобол, ехэхэн юумэ хэгдэхэ һэн. Мүнөө дээрээ уһалагдадаг сабшалангынь 14—15 луговодуудта даалгагдаһан нэрэтэй. Тэрэньшье түхэреэн жэлдэ ажалладаггүй.

Эдэ үдэрнүүдтэ сабшалан дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри айхабтар ехэ. Наг шэбхэ зөөхэ, уһаяа залажа асарха, шэбхэ тарааха, үлтилхэ, модо шулуунһаа сэбэрлэхэ хэрэгтэй. Тиин гэһээ томилогдоһон луговодуудайнь олонхи ондоо хүдэлмэридэ ябажа байһаар. Жэшээнь, һаалиин 1-дэхи фермэтэ Владимир Мункоев, Федор Будажапов гэгшэд луговод нэрэтэй. Теэд эдэнь мүнөө хүрэтэр элдэб ондоо хүдэлмэридэ һамшана. «Хэзээ сабшалан дээрээ хүдэлхэ луговодууд бэ» гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдһөө асууха саг ерээ. Иимэ шанга асуулта партиин Баргажанай райком, аймгүйсэдком, үйлэдбэриин управлени энэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ яахадаа табинагүйб?!

Луговодуудые урмашуулха, тэдэнэрэй ажалай түлөөһэ, нэмэлтэ түлбэри тухай колхозой правлени һаял шиидхэжэ байнхай. Зүгөөр энэ хэмжээнүүдые бүри намартаа бэелүүлхэ байгаа ха юм. «Үүр сайһан хойно мануули» тэдэгтэл, эдэ үдэрнүүдтэ луговодуудай суглаа хэхэ гэжэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд һанаашална.

Хайшан гээд, ямар аргаар эдэнэр сабшалангаа һайжаруулха гэжэ бодомжолно гээшэб?..

— Хэдэн удаа воскресниигүүдые үнгэргэбэл, ехэхэн хүдэлмэри хэгдэхэ байха, — гээд колхозой правлениинхид һанаагаа заһана.

Энээнһээнь юун ехэ үрэ гарахаб даа. Удаарна һарын эхилһээр гурбан воскресник эмхидхээ. Тиигэжэ уһалууриин системэнүүдэй эхин боолтонуудые заһахаһаа бэшэ юумэ хээгүй.

Иигээд хабарай тарилгын эхилхэдэ, малшадай зуһаландаа нүүхөөр түхеэрхэдэ ажалынь бүри хүндэрхэ байһаниинь мэдээжэ. Юрэдөө колхозой правлени, партком энэ дутагдалаа, алдуу эндүүгээ түргэнөөр мэдэржэ, сабшалан дээрэ хэгдэхээр хараалагдаһан бүхы хүдэлмэреэ саг соонь хэжэ дүүргэхын тула, эдэ үдэнүүдтэ колхозой гэшүүн бүхэниие, хүдөөдэ ажаһуудаг хүн бүхэниие энээндэ хабаадуулха хэмжээ абаха бэзэ гэжэ найдагдана. Хэрбээ яаралтай хэмжээ абаагүй һаа, баһал «хуушан дуугаа дуулаха», үбһэ тэжээлээр дуталдаха, гүрэнэй амбаарай үүдэ һахиха сагынь тэхэрхэ бшуу.

Б. ГЫЛЫКОВ,
манай тусхай корр.

КПСС-эй XXIII СЪЕЗДЫН ШИИДХЭБЭРИНҮҮДЫЕ ХҮСЭНДЭНЬ ХҮРГЭЕ

ПАРТИЙНА ЭДЭБХИТЭДЭЙ СУГЛААНУУД

ГАЗАРАА ҺАЙНААР АШАГЛАХА

УЛААН-ҮДЭ. Эндэ Улаан-Үдын хүдөөгэй аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан болоно үнгэрбэ. Эндэ республикын Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ, партиин съездын делегат нүхэр А. У. Хахаловай элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

Элидхэл зүбшэлгэндэ «Советская Россия» колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Ионицкий, Дээдэ-Жэрэмэй профессионально-техническэ училищиин парторганизациин секретарь нүхэр Хамаганов, «Искра» колхозой парткомой секретарь нүхэр Филиппов болон бусад хабаадаһан байна. Үгэ хэлэгшэд гол анхаралаа хүдөө ажахын үйлэдбэриие табан жэлэй турша эрид хүгжөөхэ асуудалда хандуулба.

М. РЫЖАКОВ.

НИИТЫН МАЛДА— БАРДАМ ТЭЖЭЭЛ

ОРЛИК. КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые аяар холын Ахын аймагай ажалшад, коммунистнууд баяр баясхалантайгаар хүлеэн абаба. Шэнэ табан жэлдэ түйлаха зорилгонуудаа элирхэйлжэ, али олон хэмжээ ябуулгануудые хараалжа байна. Нэн түрүүлэн эндэхи колхозууд ниитынгээ адууһа малда түхэреэн жэл соо бардам хүрэхэ үбһэ сабшажа абаха зорилготой. Тиимэһээ сабшалан үтэг шэбхээр эдеэшүүлхэ, бургааһа һөөгүүдһээнь сэбэрлэхэ, уһалха хэрэгтэй болоно.

Мал ажал хүгжөөлгын үшөө нэгэ гол зүйлынь гэхэдэ, эндэхи онсо байгаалитай, үндэр аад, хада уулатай газарта ямар шэглэлтэйгээр мал үсхэбэрилхэб гэһэн асуудал болоно. Тиимэһээ малай үүлтэр һайжаруулха, зоотехническэ болон ветеринарна хүдэлмэри гуримшуулха гээшэ шухала хэрэг.

Эдэ бүгэдэ шиидхэхы удхатай асуудалнууд эндэ һая үнгэрһэн партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ гол һуури эзэлбэ. Тиигэхэ ёһотойшье. Партиин XXIII съездын дүнгүүд, аймагай партийна организациин ёрэхэ үедэ бэелүүлхэ зорилгонууд тухай республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо нүхэр В. А. Сахьяновай хэлэн элидхэлые зүбшэн хэлсэхэ үедөө эдээн тухай хөөрэлдөөгүйдөө аргагүй байгаа.

КПСС-эй XXIII съездын шиидхэбэринүүдые һайшааһан, аймагай коммунистнуудай зорилгонуудые тодорхойлһон тогтоол эндэ абтаа.

А. ХАМАГАНОВ.

ЗАЛУУШУУЛЫЕ ХҮМҮҮЖҮҮЛГЭДЭ — ОНСО АНХАРАЛ

МУХАР-ШЭБЭР. Аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан эндэ болоно, КПСС-эй XXIII съездын дүнгүүд болон аймагай партийна организациин зорилгонууд гэһэн асуудал зүбшэн хэлсэгдэбэ. КПСС-эй обкомой секретарь нүхэр Д-Н. Т. Раднаев элидхэл хэбэ. Партиин съездын делегат нүхэр Доржиев съездын хүдэлмэридэ хабаадалсажа, хараһан үзэһэн тухайгаа тодорхойгоор хөөрэжэ үгэбэ.

— СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбүүд тушаа съездын батлан абаһан Директивэнүүдые манай колхозойхид халуунаар һайшаана,— гэжэ «Коммунизм» колхозой түрүүлэгшэ Н. Б. Тютрин хэлэнэ. —Табан жэлэй туршада ороохо үйлэдбэрилгээ 30 процентээр ехэ болгохо зорилго табинхайбди. Нэн түрүүндэ агротехникэ һайжаруулһанай ашаар ороохо таряанай ургаса дээшэлүүлэгдэхэ юм.

— КПСС-эй XXIII съезд хадаа партийна эхин организацинуудые бэхижүүлхэ, тэрэнэй үүргэ, харюусалгые дээшэлүүлхэ хэрэгтэ анхаралаа горигойгоор хандуулһан байна,— гэжэ Суулгын совхозой парткомой секретарь нүхэр Крупенников тэмдэглэбэ. — Энэ тон зүб гээшэ, мүнөөнэй эрхэ байдалһаа гарана ха юм.

Хушуун-Үзүүрэй найман жэлэй һургуулиин һуралсалай таһагые даагша Б. Цыренов, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь В. Ботхолов, «Забайкалец» колхозой парткомой секретарь Н. Черных гэгшэд залуушуулые хүмүүжүүлхэ асуудалда сугларагшадай анхаралые хандуулба.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ҮЙЛЭДБЭРИДЭ — ТҮРҮҮ АРГА

ТУРАНТАЕВО. Партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй XXIII съездын дүнгүүд ба районой партийна организациин зорилгонууд гэһэн асуудалаар партиин областной комитедэй секретарь, XXIII съездын делегат нүхэр К. М. Продайводэ элидхэл хэбэ.

КПСС-эй XXIII съездын угаа ехэ удха шанартай байһаниие суглаанда хабаадагшад анхаралтайгаар тэмдэглэбэ. Долоон жэлэй дүнгүүд дээрэ тогтохо зуураа, элидхэлшэ Прибайкалиин районой ажалшадай амжалта тухай тогтобо. Үнгэрһэн үедэ район дотор валовой продукци үйлэдбэрилгэ 61,4 процентээр, тэрэ тоодо ороохо абалга 43 процент, һү—68 процент ехэ болоо. Колхозуудай мүнгэн олзо хоёр дахин ургаа.

Гэхэтэй хамта райондо хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд яһала бии. Түмэр-бетон конструкцинуудые бүтээдэг Таловска заводой, барилгын материалнуудай Татауровска комбинадай коллективүүд долоон жэлэй түсэб дүүргэжэ шадаагүй. Эдэ бүгэдэндэ эндэхи коммунистнууд ехэхэн зэмэтэй.

— Манай леспромхоз ороной барилгануудта хүнгэн сэнтэй аад, ехэ хэмжээнэй модо үгэхэ аргатай. Имагтал бүхы участогуудаар ажалай түрүү арга нэбтэрүүлхэ хэрэгтэй. Жэшээлхэдэ, нарин лентээр модо отолхо, гидроклин хэрэглэхэ гэхэ мэтэ.

Мүн районой бусад ажахынуудташье арга боломжонууд олон. «Прибайкалец» колхозой парткомой секретарь нүхэр Родионов Итанца голой уһые хэрэглэхэ тухай асуудал табиба.

Партийна эдэбхитэдэй суглаанда хабаадагшад КПСС-эй XXIII съездын дүнгүүдые нэгэн дуугаар һайшааба.

ШЭНЭ ТҮСЭБ, ШЭНЭ ЗОРИЛГОНУУД

БАРГАЖАН. Табан жэлэй түрүүшын жэлдэ гүрэндөө 40 мянган центнер ороохо, 83 мянган центнер пү, 4960 центнер ноохо худалдаха гэжэ Баргажанай аймагай хүдөөгэй ажалшад шиидэбэ. Эдэ уялгануудаа хайшан гэжэ бэелүүлжэ байһан тухайгаа ехэхэн хөөрэлдөөн һаяхан аймагай партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ болобо.

КПСС-эй XXIII съездын дүнгүүд ба аймагай партийна организациин зорилгонууд тухай элидхэл республикын Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо В. И. Дубровский хэһэн байна.

Суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн Баргажанай совхозой директор нүхэр Михайлов, Аргадын совхозой директор нүхэр Доржиев, аймагай больницын главна врач нүхэр Булгатова, ВЛКСМ-эй райкомой секретарь нүхэр Бадмаев болон бусад партиин XXIII съездын дүнгүүдые һайшаажа, аймагайнгаа ажахые хүгжөөхэ шухала асуудалнууд дээрэ тогтобо. Баргажанай совхозууд элэ жэлдэ гахай үсхэбэрилгэдэ ехэхэн анхаралаа табижа байна.

Баргажанай коммунистнууд КПСС-эй XXIII съездын дүнгүүдые һайшаажа, ажахыгаа хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ замуудые хараалба.

Партиингаа ... съездын шии... нүүдээр урма... ригжоһон Зах... аймагай «Байк... хозой Зуһалав... мунис ажалай ... һаалишад таба... туршада үнеэн ... һү һаалгаяа нэг... хоёр дахинаар ... лүүлжэ, 1500 ... литртэ хүргэха ... урдаа табиба.

Зураг дээрэ: ... һаалишад Ханда... нова, Даваажа... жиева гэгшэд ... гаргажа байха... хөөрэлдэжэ бай...

Ф. СОРОКИ...

> **Экономикын эрдэмэй доктор, профессор Э. Ю. Локшин КПСС-эй ЦК-гай пропгруппада оролсон манай республикада ерэһэн юм. Тиихэ зуураа 1966—1970 онуудта СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй шэнэ түсэбэй гол шэглэлнүүд тухай статья редакциин гүйлтаар «Буряад үнэн» газетэдэ зорюулжа бэшэһэн байна.**

АРАДАЙ АЖАХЫЕ ХҮГЖӨӨХЭ ШЭ...

Э. Ю. ЛОКШИН, экономикын эрдэмэй доктор, профес...

КПСС-эй XXIII съезд гансашье манай партиин, гансашье совет хүнүүдэй бэшэ, мүн бүхы түрүү хүн түрэлтэнэй ажабайдалдахи ехэ ябуулга болоно. Энэ съездын шиидхэбэринүүд сурталай бодолой-теоретическэ, бодото ажал ябуулгын талаар угаа ехэ удха шанартай. Эдээн дотор үнгэрөөшэ жэлнүүдэй туршада бүтээгдэһэн ажал хэрэгүүдэй үрэ дүнгүүд согсологдоо, ойрын сагта партиин баримталха политическэ хараа шугам, гадаадын политическэ хараа бодол тодорхойлогдоо, ороной экономическа хүгжэлтын гол бодомжонууд, шэглэлнүүд хараалагдаа.

Ойрын жэлнүүдтэ Совет ороной ажалшадай бэелүүлэн гүйсэдхэхэ тодорхой зорилгонууд, арадайнгаа ажахые 1966—1970 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тухай Директивэнүүд ха[...]а ажахын талаар амжагдаһан хүгжэлтые үндэһэ болгон түсэблэхэ эрилтэ табина.

Барилга хэхэдээ—гэрэй доодо, дээдэ дабхарнуудые табижа эхилхэһээ түрүүн өөрэ һууриинь шанарые шалгадагтал, фронт дээрэ доботолго хэжэ эхилхэһээ түрүүн—дайлалдаха газарнуудаа һайн мэдэхэ, шэнжэлхэ шухала байдагтал, мүн түсэб табихадаашье түбхын түрүүн экономическа түйлалтануудые шэнжэлхэ шухала байдаг гээшэ бэзэ. Энээн шэнгеэр мүнөө долоон жэлэй хураангы дүнгүүдтэ хандаха шухала байна. 1959—1965 онуудай туршада социалис экономикамнай урагшаа ехээр дабшаа. Долоон жэлэй хугасаа дотор ороной промышленность 80 процентын дэбжэлтэ түйлаха түсэбтэй байһан аад, 84 процентээр нэмэгдөө. Национальна доход 53 процентээр дээшэлээ. Промышленностьдахи үйлэдбэриин гол фонднууд хоёр дахин ехэ болоһон байна. Совет хүнүүдэй материальна хангагдасань нилээд һайжараа. Хүдэлмэришэд болон алба хаагшадай һара бүриин дундуур салин 1958 ондо 104 түхэриг байһан аад, 1965 ондо 128 түхэриттэ хүрэтэрөө нэмээ (табан жэлэй ниитын фонднуудһаа үгтэһэн түлбэри, хүнгэлэлтэнүүд хараала абалсагдана).

Түсэбтэ долоон жэлэй турша соо Буряадай АССР-тэшье экономическа ехэ амжалтанууд түйлагдаһан байна. Улаан-Үдын паровозо-вагон заһабарилдаг завод һэльбэгдэн хубилагдаад, мүнөө тепловозууд, электровозууд ба үргэлжэ металл вагонуудые заһабарилан гаргадаг болонхой. Улаан-Үдын шэлэй заводто шэнэдхэлгын ехэ хүдэлмэри хэгдээд, сонхын шэл гаргалгаар орон доторхи томо заводуудай нэгэн болоһон байна. Холбоолжоной нүүрһэнэй разрезэй түрүүшын ээлжээнэй барилга дүүргэгдэжэ, ашаглалгада оруулагдаад, нүүрһэ малтан абалгань жэл соо 300 мянган тонноор нэмээ. «Механлит» гэжэ түлюурхан түхеэрэлгэтэй завод электротехническэ промышленностиин «Электромашина» гэжэ томохон завод болгогдоо. Республикые бүхы дээрэнь абажа харабал, продукци бүтээн гаргалга долоон жэл соо 80 шахуу процентээр нэмэһэн, промышленностиин ажалай бүтээсэ 42 процентээр дээшэлһэн байна. Республикын хүдөө ажахые хүгжөөлгын талаар шье долоон жэлэй туршада ехэ юумэ хэгдөө.

Партимнай совет экономикын түйлаһан ехэ амжалтануудые тэмдэглээд, долоон жэлэй түсэб дүүргэлгын талаар тохёолдоһон дутуу дундануудые КПСС-эй ЦК-гай мартын, сентябриин (1965 он) Пленумүүд дээрэ, XXIII съезд дээрээ ёрид шууд, ленинскэ ёһоор элирүүлээ.

Тэдэ дутуу дундануудай гол зүйлнүүдэйнь нэгэн юуб гэхэдэ, хүдөө ажахын талаар гээгдэлгэ болоно. Хүдөө ажахымнай һүүлэй жэлнүүдтэ түсэбөөр хараалагдаһанһаа удаанаар хүгжөөгдэһэн, тиигээд хүдөө ажахыгаа хүгжөөхэ даабаринууд нилээд дутуу дүүргэгдэһэн байшоо. Хүдөө ажахын хүгжэлтын темп удаарүулагдаад, хүнгэн, эдеэ хоолой промышленностиин зарим һалбаринуудай түсэбэй дүүргэлтэдэ нүлөөлөө. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ темпын һүүлэй жэлнүүдтэ зарим тэды удаарһан ушар тэдэ дутуу дундануудай нэгэн болоно гэжэ партимнай тэмдэглээ. Хэдэ хэдэн һалбаринуудтахи фондын ашаг үрээ үгэсэнь бага болоһон, тайлбарилан хэлэбэл, фонднуудай нэмээлгэһээ продукциин ургалта ехээр удаарһан. Олохон предприятинууд номенклатурын талаар түсэбөө дүүргэдэггүй байгаа. Хэдэ хэдэн һалбаринуудта шэнэ техникэ удаанаар нэбтэрүүлэгдэнэ.

Имэ дутуу дундануудай Буряадай АССР-эй промышленностиин хүдэлмэридэшье үзэгдэнэ.

Жэшээлэн хэлэбэл, 1966 оной түрүүшын квартал соо «Забайкаллес» комбинадай предприятинууд нёгэ янзын гэрнүүдые бариха түсэбөө дүүргээгүй; Тимлюгэй цемент-шиферэй завод—шифер үйлэдбэрилхэ түсэбөө, металл хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Кировэй нэрэмжэтэ завод—зарим гүхэлэй амһартануудые бүтээхэ түсэбүүдээ дүүргээгүй. Промышленностиие бүхы дээрэнь абабал, ажалай бүтээсын түсэб дүүргэгдөөшье, Улаан-Үдын шэлэй, хирпиисын заводууд, Буряадай мебель дархалдаг, модо болбосоруулдаг комбинат болон бусад даабаринуудаа дүүргээгүй.

Эдэ дутуу дундануудай тохёолдоһон ушар шалтагаанууд юуб?

КПСС-эй ЦК-гай пленумүүдэй, партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүд энэ асуудалда гүнзэгы, тодорхой харюу үгэһөн байна. Гол ушарынь юуб гэхэдэ, промышленностьяа, хүдөө ажахыгаа ажахын талаарнь хүтэлбэрилгын ёһо гурим, захиргаанай онол аргануу элэ һалбаринуудай хүгжэлтын талаар түйлагдаһан хэмхэмжээндэ зүришэдэг болоһон. Түсэблэлгын талаар зоргооро зонхилдог, өөрын һанаашаар лэ табюулха гэжэ оролдодог баримтанууд үзэгдэдэг байһан. һайса бодомжолжо үзэнгүй, техническэ талаарнь тодоруулангүй, ямар нэгэн даалгабари тогтоодог ябадалһаа уламжалан, экономическа тэнсүүри алдагдадаг, ниитэ дэбжэлтын темп удаардаг байгаа.

Предприятинуудай эрхын ехээр хизаарлагдадаг байһан ушар экономикын хүгжэлтэдэ мүүгаар нүлөөлдэг һэн. Ажахын тоосоон олохон ушарта ёһын тэдысэ ябуулагдадаг байһан юм. Коллективүүдэй ажалай ү... гүүдэй талаар ажалшадай ми... на урмашалые хэрэгсээдэгүй... дал баһал муу хойшолонтой... Хүтэлбэрилхэдөө зандан зо... байһан, экономическа хэм... түсхайлан хэлэбэл, шан... оруулһан олзоёо хэрэглэхэ, ал... ашаг ехэтэй болгохо гэхэ м... хала аргануу тон дутамагаа... лэгдэдэг байһан. Уласхоорон... далые американска империа... дай түгшүүрилтэй болгоһон я... манай экономикын хүгжэлтэ... лөөлһыень хараада абангүй бай... лохогүй.

Манай дутуу дундануудай шалтагаануудые элирүүлэн... мнай орон дотор мүнөө бэелү... жэ байтаа экономическа ехэ ... лалтануудай гол удха болохо ... мическа хэдэ хэдэн хэмжээ я... нуудые КПСС-эй ЦК-гай марты... тябриин Пленумүүд дээрэ, ... съезд дээрээ тодорхойлон ха... Энэ хубилалтын гол хараа бол... дынь—ажахын хүтэлбэриин ... гые улам нарижуулан һайжа... түсэблэлтын научна талые ... лүүлхэ, ажахы эрхилэлгын эк... ческа аргануудые эрид һайжа... ажалайнгаа үрэ дүнгөөр ажа... урмашалгые үргэдхэхэ, ажахы... соо бүхы аргаар бэхижүүлхэ ... болоно.

Партимнай ажахын ябуулга... шествын гол хэрэглэмжые нэ... гүн гүнзэгыгөөр шэнжэлэн, эк... ческа хуули ёһонуудай эрилт... үргэлжэ ухаалан ойлгожо, ма...

Техник—урэжүүлэгшэд, конкурсда хабаадагты!

ЭХЭ МАЛ ҺУБАЙРХА ЁҺОГҮЙ

Адууһа малай тоо толгой олошоруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ хэрэгтэ эхэ малай һубайралга ехэхэн һаад татадаг. Энээнһээ боложо колхоз, совхозуудай малай тоо үсөөнөөр нэмэжэ, жэлдээ хэдэн мянгаад түл дутуугаар абтана.

Гансахан 1965 ондо республика дотор бүхы үнеэдэй 21,6 процентнь һубайрһан. Энээнһээ абтаха ашаг олзые мүнгөөр сэгнэхэ болоо һаа, 50 миллион түхэригһөө үлүү болохо юм. Тиихэдэ Захааминай аймагай ажахынуудтахи бүхы үнеэдэй 36,4 процентнь, Баргажанда — 31,2 процентнь, Загарайда —27—35 процентнь һубайрһан байна. Мухар-Шэбэрэй Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой 540 үнеэдэй хахадыньшье түл үгөөгүй.

Сэлэнгын Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой Ягодныин фермэдэ үнеэдынь 462 үдэр гэхэ гү, али хоёр жэл шахуу боложо түл үгэдэг байна. Харин зарим үнеэдынь тэрэнһээ үлүү болзорто һубай ябажа тугаллана.

Түрүү колхоз, совхозуудай болон эрхим технигүүдэй дүй дүршэл шэнжэлэн хараад үзэхэдэ, малай тоо толгой олошоруулгые зүбөөр эмхидхэдэг, искусственна аргаар үрэжүүлгэдэ ёһотоор хандадаг, адууһа малайнгаа хойноһоо һайнаар харууһалдаг ажахынуудта малай һубайралга тон бага. Кабанскын колхоз, совхозуудта 100 үнеэн бүриһөө 99,3 тугал абтаа. Тиихэдэ эндэхи Байгалай совхоздо 118, «Заветы Ильича» колхоздо 110 тугал абтажа түлжүүлэгдэһэн байха юм.

Республика соомнай зуун эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абаһан, үшөө энээнһээшье, һайн дүн түйлаһан 48 хонишодой бригада тоологдоно. Социалис Ажалай Геройн нэрэ зэргэдэ һаяхан хүртэһэн суута хонишод — Зэдын «Коммунизм» колхозой ахалагша хонишон Гомбо-Цырен Гончиковна Цыремпилова, Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой Шалсама Ламажаповна Цыремпилова гэгшэд эдэнэй дунда түрүү һуури эзэлнэ.

Улаан-Үдын Госстанциин эрхим техник-үрэжүүлэгшэд ажалдаа һайн үрэ дүн түйладаг. Жэшээлхэдэ, Онохойн совхоздо ажалладаг Александра Минеевагай үрэжүүлһэн 211 үнеэдэй 99 процентнь хээлитэй болоһон байна. Тиихэдээ үрэжүүлэгдэһэн үнеэдэйнь 62,5 процент тугаллаһан үдэрһөө хойшо түрүүшын 60 хоног соо хээлитэй болгогдоо.

Малай тоо толгой олон болгохо талаар имэ жэшээнүүд үсөөн бэшэ. Хэрбээ колхоз, совхозуудай мал ажахые зүбөөр эрхилжэ, бүхы арга боломжонуудаа хэрэглэжэ, эхэ малай һубайралгые усадхажа шадаа һаа, ажахынууд малайнгаа һүрэгые ойрын жэлнүүдтэ олошоруулха аргатай. Эхэ малые оройдоо һубайруулхагүй гэжэ оролдохо ёһотойбди.

Малай тоо толгой олошоруулха хэрэгтэ искусственна үрэжүүлгын станцинууд ехэхэн үүргэ дүүргэхэ уялгатай. Техник-үрэжүүлэгшэдэй ажалһаа энэ хэрэг нилээд дулдыдаха байна. Социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлхын тула, мүн техник-үрэжүүлэгшэдэй урма зоригые бадаруулхын тула республикын научно-техническэ общестын правлени, Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерство 1966 ондо техник-үрэжүүлэгшэдэй дунда конкурс үнгэргэхэ гэжэ тогтообо. Энэ конкурсда 150 үнеэнһээ гү, али 100 эхэ хонинһоо, үгышье һаа 100 эхэ гахайһаа үсөөн бэшэ мал үрэжүүлдэг колхоз, совхозуудай техник-үрэжүүлэгшэд хабаадаха юм. Искусственна үрэжүүлгые һайн шанартайгаар үнгэргэжэ, даажа абаһан үнеэд, хашарагуудайнгаа, эхэ хонин түлгэнүүдэйнгээ 98 процентыень хурьгалуулһан, эхэ гахайнуудайнгаа 90 процентыень хээлитэй болгоһон техник-үрэжүүлэгшэд конкурсда илагшадай тоодо орохо байна. Энээнһээ гадна тугаллаһан үнеэдэйнь 60 процентнь түрүүшынгээ хоёр һарын турша соо искусственна аргаар үрэжүүлэгдэһэн байха зэргэтэй.

Конкурсда илагшадта Хүндэлэлэй грамота, иимэ мүнгэн шан үгтэхэ:

100 түхэригэй нэгэдэхи шан — 10.
70 түхэригэй хоёрдохи шан — 15.
20 түхэригэй гурбадахи шан — 50.

Искусственна үрэжүүлгын пункт бүхэнэй 1965 оной ажалай дүнгүүд колхоз, совхозуудта бүридхэгдэжэ, үйлэдбэриин управлениин ба Госстанциин зүгһөө гэршэлэлгэтэйгээр Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствэдэ 1966 оной июниин 1-һээ оройтонгүй мэдээсэгдэхэ ёһотой. 1966 оной дүнгүүд 1967 оной июниин 1-дэ согсологдохоор тогтоогдоо.

Ф. ЗУБЕНКО,
Буряадай АССР-эй Хүдөө ажахын министерствын главна зоотехник.

ГАХАЙН ФЕРМЭ ГАРЗАТАЙ БЭШЭ...

> **Пантелеймон Афанасьевич Гончаров Зэлтэрэдэ гахайн фермын эрхилэгшээр 5-дахи жэлээ ажаллажа байна. Жэлһээ жэлдэ шахам... таргаан гахайдые гүрэндөө, тушаажа, хэдэн мянгаад түхэриг сэбэр олзо колхоздоо оруулжа байдаг. Ганса үнгэрһэн жэлдэ түс фер... мэ бүхы гаргашыень тоолоод байхада, 38,5 мянган түхэригэй сэбэр олзо ажахыдаа оруулаа. Фермые эрхилэгшэ өөрөө ажалша ... хүн гэжэ үниһөө хойшо суутай. Тиимэл хадаа хүдөө ажахы... түйлалтануудые харуулха Бүхэсоюзнэ выставкэдэ хабаадалсаха пу... тёвкоор 4 дахин шагнагдаһан байха. Энэ фермын ажал тухай зо... толилхомнай.**

Зэлтэрын гахайн фермэ. Урагша хойшоо жэрылдэһэн үндэр, ута гахайн байрын хажуугаар хэдэн олон таһалга боложо хубаарһан хашаа, хорёо харагдана. Мүлигэр, тарган, шахамал гахайнууд хашаа соогоо «хабатай дулаан үдэр гээшэб» гэлдэһэндэл, үнжагар ехэ гэдэһээ наранай элшэдэ шаран хэбтэнэд.

Гахайл хадаа гахай. Абаха танаггүй муухай. Шабар шабхада зуурашанхай гэлсэгшэ бэлэй. Тээд эндэмнай огтошье тиимэ юумэ харагданагүй. Сагаахан даа, саб сагаахан гахайнууд. Бултал томо сагаан үүлтэрэй. Хашаа хорёонь яндайтар сэбэрлэгдэнхэй. Муухай болохоор газаршьегүй.

— Харыт даа, колхохоймнай һанаха байха зөөри энэл гээшэ даа,— гээд колхозой главна зоотехник Юрий Соломонович Айсуев нюдэнэйнгөө шэл аршан хөөрэжэ эхилбэ.

— Манай гахайшад һайнаар хүдэлжэ, аймагһаа байха республика соогоо түрүү зэргэдэ гараа гэхэдэ алдуу болохогүй. Түл абалгааршье, олзо доходоороошье түрүүшүүлэй хойно ороод орхихогүй гэжэ һанагдана.

Урдань эндэ Ленинэй нэрэмжэтэ колхоз байхадаа, жэлдээ 98 мянган түхэриг олзо доход абадаг байгаа бшуу. Харин тиихэдэ манай гансахан энэ фермын бүхы олзо доход үнгэрһэн жэл 104 мянган түхэриг болоо һэн. Сасуулаад үзэхэдэ, һонин бэзэ —гээд энеэбхилнэ.

Түсэбэй ёһоор 650 центнер гахайн мяха, худалдахын оронд 788 центнер тушаагаа. Жэл соо томо эхэ гахай бүриһөө 22 поршоонхо абтаһан байна. Дүн хамта 1300 поршоонхо абахын оронд аяар 1790 толгой абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлөө.

Богони болзор соо гахайе шахан таргалуулжа тушаахада, мяханайнь үнэ сэн нэгэ бага дээшэлээ. Иланга тэжээл бэлдэлгэдэ ехээр гаргашалагдаа. Тиибэ яабашье олзо доходынь үргаһан лэ зандаа. Ажахын тоосоондо ороһон түс коллектив бага ехэшье юумэндэ шадаал һаа, арьбалалта алмалта хэхые оролдодог. Хайшан гээд һаа, үнэ сэн багатай мяха ехээр үйлэдбэрилжэ, мүнгэ зөөри ехээр алмахаб гэжэ бригадын гэшүүн бүхэн бодомжолдог болонхой.

Фермын баясама үрэ дүн тухай хэлэхынгээ хажуугаар тэрэниие эрхилэгшэ Пантелеймон Афанасьевич Гончаров тухай зүрхэнэй халуун үгэнүүдые дурдаха дуран хүрэнэ. Багахан фермые баггүй ехэ болгожо, хубилгаһан хүмнай энэ гээшэ. Хүдөө ажахын түйлалтануудые харуулха выставкэдэ Москва ошохо путёвкоор дүрбэ дахин тэрэниие миин юрэ шагнаагүй ёһотой. Гадна, жэл бүри республикын түрүүшүүлэй зүблөөндэ хабаадалсажа, шэнэ һонин юумэтэй танилсажа, ажал хүдэлмэридөө хэрэглэжэ байдагынь һайшаамаар. Пантелеймон Афанасьевич фермые даагша боложо ороһонһоо хойшо эндэхи ажал хүдэлмэри, ажабайдалшье тад ондоо болоо. Түхэреэн жэл соо гахай шахан таргалуулна. Ажалай тоосоондо ороһонһоо хойшо гахайн фермэ ашагтай олзотой боложо, гахайшадайшье абадаг салин хүлһөн хараа байса дээшэлээ. Гаргашын лимит үгтэдэг. Тэндэнь ажалай түлөөһэнэй фонд, мүн хэды шэнээн тэжээл гаргашалагдахаб, абаһан продукциин өөрынь үнэ сэн хэды шэнээн байхаб гэжэ тон наринаар тодорхойлогдоно. Малайнгаа шэгнүүр центнерээр нэмээбэл, 14 түхэриг түлэгдэнэ. Бригадын гэшүүд дунда зэргээр 100-гаад түхэриг салин абадаг. Тиихэдэ нэмэлтэ түлбэри гэжэ байха. Үнгэрһэн жэл түс коллектив эршэтэ ажалайнгаа түлөө нэмэлтэ түлбэридэ 46 поршоонхо, 1900 түхэриг мүнгэ абаһан байха.

Холол ажал хүдэлмэридөө һанаа үнөөгөө табижа байдаг хүхюутэй, зугаатай Пантелеймон Афанасьевич үрүү дүрүүхэн, ехэл бодолгото болоһон янзатай маанадые угтаа һэн. Отделениие эрхилэгшэ тэрэнэй шалтагааниие таажа мэдээ ёһотой.

— Зай, Пантелеймон Афанасьевич, ехэ һанаагаа бү зобоогты. Энэ зундаа гахайнтнай байрые ондоо болгожо заһахабди. Дээрэхи хушалтыень һэлгэхэбди. Тиихэдэ нилээд доошонь набтар болгожо үгэхэбди. Одоол тиихэдэ нүхэ һүбөөр һалхин үлеэхэе болижо, дулаахан болохо даа,—гээд, эрхилэгшэ хэлэбэ.

— Тиихэнь лэ аа бэд даа... лэ гоё гоё үгэнүүдээр хүнэй ... заһаад ябашаха. Энэшни ... хэлэхэдэ, гахайн байха байра... харин эбэртэ бодо малай байха... гээшэ,—гээд, бригадир гани... бо.—Саашань, хоёрдохи жэл... неплодуудые тариха газар ... байнаб. Хэрбээ газар абаад, ... гөө хүсөөр тарилга хэжэ ург... байбал, гаргаша багатай, хим... тэй мяха ехээр абаха байгааб...

Түс фермэ гурбадахи жэлээ... мунис ажалай коллективэй ... нэрэ зэргые үндэр дээрэ ... ябана. Эндэ ажал хүдэлмэридөө... ша хэрэгээр хандадаг нэгэшье ... байхагүй. Бултал алиниинь ал... шэгүй, айхабтар бэрхээр ажа... хүнүүд. Шахан таргалуулха ... дые харадаг Ольга, Екет... мойловатан, Аграфена Жетова, ... рия Усова гэгшэдэй габшагай ... лые магтамаар. Гахайшад ... Нина Усоватан, Наталия Вт... Мария Селецкая, Анна Са... на Бутусина гэгшэд түсэб ... хододоо үлүүлэн дүүргэжэ ... һаар. Зоотехническа ёһо ... тон наринаар сахижа ажалла... һайшаамаар. Рацион табихада ... гахайдаа 6,5—7 тэжээлэй ед... хүртэхөөр хараалдаг. Бо... силос болоод талха таряанай ... бүйлүүлжэ эдюулнэ.

Зэлтэрын гахайн фермэ рес... кын түрүү фермэнүүдэй нэгэн бол... хой. Эндэ нүхэр Гончаровай ... габьяа айхабтар ехэ. Тэрэнэй ... ажалые гаршалһан олон тоото ... медальнуудай хажуугаар ... ажахын түйлалтануудые хар... выставкын бронзово медаль то... харагдана.

Бүри һаяхан Ажалай Улаан Т... орденоор шагнагдаа.

Р. ЦЫДЫП...
манай корр.

Зэдэ.

Эрхим малшан

ХОРИ. Парма Дашицыренова Хэжэнгын совхозой дүрбэдэхи фермэдэ тугалшанаар ажаллажа Тэрэ 40 тугалнуудайнгаа түс бүриинь шэгнүүрые хоногой 800 граммаар нэмээнэ.

Олон жэлэй туршада мал ажал дээрэ хүдэлжэ, амжалта түйлаһанайнгаа түлөө нүхэр Дашицыренова «Ажалай габьяагай түлөө» гэһэн медаляар шагнагдаба.

Х. ЖАМСАРАНОВ.

ВИННИЦКЭ ОБЛАСТЬ. Калиновска районой «Большевик» колхозой поли дээрэ намарай таряан ногоороо. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой агроном, КПСС-эй XXIII съездын делегат Любовь Евдокимовна Жабокрик намарай шэнисэдэ зорюулагдаһан нэмэлтэ тэжээл шалгажа байна.

ТАСС-ай фотохронико.

Сошордомо дохёо

ХЭНДЭ НАЙДАНАБ

— Хартаабха тарихаар саг болохонь ха юм. Үрэһэн байна гү,— гээд Кировэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэдһээ эсуубалтнай, юун гээд харюусагша ааб? «Үрэһэмнай дутамаг, хаанаһаа абаха гээшэбибди» гэжэ һанааниинь зобожол байгаа ёһотой.

Нёдондо түс колхоз хартаабха ургуулжа, гүрэндэ тушаахаһаа байтагай, үрэһэ хүрэнгээшье хаажа шадаагүй һэн. Харганаа нютагайхид хартаабха хэрэглэдэггүй ха.

Энээнэйнь дүн: гектарһаа долоон центнер! Ямар ургасаб даа. Таригдаһан үрэһэниинь суглуулагдажа абтаагүй ха юм. Бүхыдөө энэ ажахыда 36 гектар хартаабха таритдаа.

...Мүнөө жэлдэ баһал эды гектарта тарилга хэгдэхэ юм. Үрэһэниинь дутамаг. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд «үрэһэн олдоно бэзэ» гээд лэ сагаа үнгэргэжэ байгша. Тиигээд хартаабха тариха газарынь үтэгжүүлэгдэнэгүй. Нёдондо Харганаа нютагта муу ургаса абтаа. Мүнөө жэлдэ яахань заб? Хүтэлбэрилэгшэдэй һаналаа табяагүйдэ баһал бирагдахагүйл!

З. ТЭЛИН.
Улаан-Үдын аймаг.

ЛЕНИНСКЭ ШАНГАЙ ЛАУРЕАДУУД

НЕСМЕЯНОВ А. Н.

НЕУИМИН М. И.

ЯЗОВ П. А.

РАСКИН К. Л.

Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин Ташкентһээ бусаба

ТАШКЕНТ, апрелиин 28. (ТАСС). КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин мүнөөдэр Ташкентһээ бусаба.

Газарай хүдэлһэнэй хойшолонгуудые усадхаха, гэнтын аюулда дайрагдаһан хүн зондо яаралтай туһаламжа хүргэхэ талаар түрүүшын ээлжээнэй хэмжээ ябуулгануудые эндэ байха үедөө Узбекистанай Компартиин Центральна Комитедэй, Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй, Министрнүүдэй Соведэй, городой партийна, советскэ органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, тэрэшэлэн правительственнэ комиссиин гэшүүдэй хабаадалгатайгаар нүхэд Л. И. Брежнев, А. Н. Косыгин хаража үзөөд, һайшааба.

Гэнтын аюулай болоходо бүхы городой хүн зон бүрин журамтай, эмхидхэл ехэтэй байһаниинь хананяар тэмдэглэгдээ.

Республикын партийна эдэбхитэдэй суглаан боложо, нүхэр Л. И. Брежнев үгэ хэлээ. Газар хүдэлһэнэй хойшолонгуудые усадхаха хэмжээнүүдэй абтажа байһан тухай тэрэ хөөрэжэ үгөө.

Правительственнэ комисси хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлһөөр.

Мүнөөдэр Ташкентдэ юун боложо байнаб?

Узбекистанай түб хотодо газарай хүдэлһэнһөө хойшо гурбан хоног үнгэрбэ. Мүнөөдэр ТАСС-ай корреспондентнүүд М. Герасимов, Е. Майоров «Ташкент» гэжэ Центральна сейсмическэ станциин директор В. Уломовтой уулзаба. Газар доһололго үшөөл намхаагүй гэжэ тэрэ мэдээсэбэ. Тиибэшье газарай доһолхонь үсөөн болонхой. Энэнь һайн юм. Тиигэһээр газар хүдэлхөө болихо ёһотой. Ташкентын мэргэжэлтэдэй энэ тобшололые Москваһаа ерэһэн эрдэмтэд мүн лэ дэмжэнэ.

Город дотор һайндэрэй урда тээхи худалдаа наймаан үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Эгээн ехэ һандаралай болоһон үйлсэ гудамжануудаар 600 гаран худалдаа наймаанай шэнэ магазинууд нээгдэнхэй. Хүршэ аха дүү республикануудай ажалшад элдэб янзын эдеэ хоолой зүйлнүүдые ниишэнь эльгээнэ.

Үйлсэ гудамжануудаар ажал хүдэлмэри эдэбхитэйгөөр ябажа байна. Райгүйсэдкомуудай дэргэдэ байгуулагдаһан комиссинууд, нүүлгэхэ штабууд үдэшэ орой болотор хүдэлнэ. Гэр байранууд заһагдана, зарим ажаһуугшадта шэнэ гэрнүүд баригдана.

Кино-театрнууд, городой транспорт хүдэлнэ.

Ташкентын хүн зондо туһаламжа хүргэгдэнэ

СССР-эй Улаан Хэрээһэнэй, Улаан Хахад һарын бүлгэмэй союзай гүйсэдхэхэ комитедэй президиум газарай хүдэлхэдэ аюулда дайрагдаһан Ташкент городой хүн зондо туһаламжа болгон 100 мянган түхэриг өөрынгөө зөөриһөө гаргажа үгэхэ гэһэн шиидхэбэри абаба. (ТАСС).

Эб найрамдалай түлөө тэмсэлые үргэдхэн дэлгэрүүлхэ

Апрелиин 28-да эб найрамдал хамгаалха Советскэ Комитедэй Президиумэй дэлгэрэнгы зүблөөн нииитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй хабаадалгатайгаар болоо.

Зүблөөндэ хабаадагшад КПСС-эй XXIII съездын дүнгүүдые. Совет ороной эб найрамдалай талаа баримталагшадай ажал ябуулгые саашадань үргэдхэхэ, эдэбхижүүлхэ хэмжээ ябуулгануудые зүбшэн хэлсээ. Эб найрамдалай политикые шууд сэхээр бэелүүлжэ байдаг СССР-эй правительствын гадаадын политикые Совет ороной эб найрамдалай тала баримталагшад нэгэн һаналаар дэмжэнэ. һүүлэй жэлнүүдэй туршада империализмын эзэрхэг түримхэй шэнжэ шанарынь шэнэ хүсэтэйгөөр гаража эхилээ. тиигэжэ эб найрамдалда, арадуудай эрхэ сүлөө ба бэеэ даанхай байдалдань аюул тохёолдоод байна гэһэн КПСС-эй XXIII съездын тобшололнуудые халуунаар дэмжэжэ байһанаа Президиумэй гэшүүд үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.

Вьетнамда США-гай зүгһөө эзэрхэг түримхэйгээр хэһэн добтолгые болюулхын түлөө, вьетнам арадай тэмсэлые дэмжэжэ, ондоо гүрэнүүдэй дотоодын хэрэгтэ хамааралсахагүйе хангахын тула бэелүүлэгдэжэ байһан хэмжээнүүдые, ажал ябуулгые саашадань шангадхаха талаар бодото хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые эб найрамдалые хамгаалха Совет ороной Комитедэй Президиум һайшааба.

Эб найрамдалда дуратай бүхы хүсэнүүдэй харилсаа холбоое, эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй нэгэдэл болон жагсаалые бэхижүүлтэдэ бүхы хэмжээгээр туһалха эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг эб найрамдалай тала баримталагшадай национальна комитедүүдтэй, бүхы организацинуудтай холбоо барисаагаа үргэдхэхэ гэһэн шиидхэбэри абтаа.

...ртийна гэгээрэлэй һургуулинуудта һурагшадта туһаламжа

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБЭЙ ГОЛ ШЭГЛЭЛНҮҮД

...-ленинскэ мүнхэ теориие хүтэлэн болгон, арадайнгаа ажахын бүхы һалбаринуудые саашадань хүгжөөхэ зам хараалаа.

СССР-эй арадай ажахые хүгжөөхэ ...бан жэлэй түсэб тухай Директиваһаа манай Эхэ ороной экономикын, ...болбосоролой, ажаһуудалай хүгжэлтын үргэн далгэр, бодото дээрээ ...лүүлэгдэхээр аласай ехэ арга боломжонуудые элирүүлһэн тодорхой ...умент болоно. Эрдэм, техникын ...лалтануудые, нииитын бүхы үйлэдбэриин индустриальна хүгжэлтые, ...энэй ашаг үрэ болон бүтэсые дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр промышленности, хүдөө ажахын хурдан түргэн хүгжэлтэ хангаха, тиигэһэнэй ...эр арад зоной ажабайдалай ехэ ...элтэ түйлаха, бүхы совет хүнэй материальна, соёлой эрилтэ ...лэмжые бүри хүсэд дүүргэнөөр ...гаха шухала гэжэ партимнай талаар ...жэлэй түсэбэй экономическа гол ...лгые найрууһан байха юм. Социалис байгуулалтын бусад бүхы ...нуудайхидал адляар арад зоной ...жаргалта байдал хангаха хамаг баялиг арьбадхаха гэжэ оролдоно, тиигэһэнэй үндэһөөр улад зоной ...ал улам һайжаруулха хэрэгтэ ...анхарал хандуулагдана. Элэ бүхы ...най юу харуулнаб тэхэдэ, коммунис партиин ажал ябуулгань совет ...эй аша туһада оролдохо, эдэнэй ...ургажа байгаа эрилтэ хэрэглэмжые бүри һайнаар хангаха гэһэн гол ...агтотой.

...Наймадахи табан жэлэй гол удхаһаа нэгэн тэхэдэ **хүдөө ажахын хүгжэлтэ промышленностиин хурдан түргэнөөр хүгжэлгэтэй адлирхуу болгогдохо байна.** Материальна үйлэдбэриин түргэнөөр урган хүгжэлгэ түрүү олониитын байгуулалтын эли годо, өгээн лэ үнэмшэстэй үрэ дүнгынь болоно; эдэ үрэ дүнгүүдынь арадай байдал һайжаруулха шухалын шухала нүхэсэл боложо үгэдэг. Табан жэлэй турша соо СССР-эй промышленна продукци нэгэ хахад дахин, тайлбарилан хэлэбэл, жэлдэ дундаа зэргээр 8,4 процентээр урган нэмэхэ гэжэ тэмдэглэхэдэ бүришье аятай байна. Хүдөө ажахын продукциин хэмжээн жэлдэ дунда зэргээр 25 процентээр нэмэхэ юм.

Хүдөө ажахын хүгжэлгые промышленностиин ургалтын ябасатай ойртуулха гэшэ экономическа, мүн социально-политическэ угаа ехэ удха шанартай. Хүдэлмэришэн ангиин болон таряашадай холбоое бэхижүүлхэ талаар партиин баримталдаг хараа шугам юун дээрэһээ эли тодоор харагданаб гэхэдэ, хүдөө ажахыдахи капитальна хүдэлмэридэ гүрэнэй зүгһөө улам ехээр мүнгэ зөөри һомологдоно, хүдөө тосхондо промышленностиин зүгһөө машинанууд, механизмууд, минеральна үтэгжүүлгэ улам бүри ехээр үгтэнэ.

Шэнэ табан жэлэй удаадахи угаа шухала шэнжэ шанарынь гэхэдэ, **үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые («А» группа) бүтээн гаргалгын ябасатай хэрэглэлгын зүйлнүүдые («Б» группа) үйлэдбэрилгэ ойртуулагдаха байна.** Дайнай урда тээхи табан жэлнүүдтэ орониие социалис ёһоор индустриализацилга манай хүгжэлтын гол хараа шугам байгаа. Тиимэһээ хамагай түрүүндэ хүндэ промышленностиие хүгжөөлгэдэ, манай ороной технико-экономическа хүсэ шадалые хангалгада, өөрыгөө хамгаалха шадабарииень бэхижүүлгэдэ партиин бүхы хүсэлэл оролдолго зорюулагдадаг байгаа. Һандаргагдаһан арадай ажахые түргэнөөр һэргээхэ, совет экономикын саашанхи хүгжэлтые хангаха зорилгонууд дайнай хойто тээхи түрүүшын жэлнүүдтэ маанадай үмэнэ табигдаа һэн.

Мүнөө Советскэ Союз экономическа талаараа угаа ехэ хүсэтэй боложо, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые бүтээлгэ булюу түргэнөөр хүгжөөхэтэеэ хамта, нэгэн доро хүдөө ажахые, хүнгэн промышленностиие ехээр хүгжөөхэ аргатай болоо. Энэ баримта угаа ехэ удха шанартай. СССР-эй экономико сааша саашадаа бүри тааруу жэгдээр хүгжэхэ, социалис үйлэдбэри али бүхы талаараа бүри ехээр дэбжэхэ байна. Энэ бата бэхи үндэһэ һуурида түшэглэн, материальна үйлэдбэри бүхы дээрээ хурдан түргэнөөр хүгжэдэг болохо.

Энэ табан жэлдэ «А» группын болон «Б» группын хүгжэлтын алгасалаан 10—15 процент хүрэтэр бага болохо: «А» группа табан жэлэй турша соо 49—52 процентээр; «Б» группа—43—46 процентээр урган нэмэхэ байна.

Хүндэ промышленностиин өөрынь байгууламжада түйлагдахаар хараалагдаһан хубилалта шэнэ табан жэлэй баһа нэгэ онсо шанжэнь болоно. Хүндэ промышленность мүнөө хүрэтэр өөртөөл ехэнхидээ хүдэлдэг байгаа гэшэ. Энэ асуудалаар шэнэ юумэн тэхэдэ, олониитын байдал һайжаруулгые хангадаг арадай ажахын бусад һалбаринуудта хүндэ промышленность улам улам бүри ехээр туһалдаг болохо. Жэшээлхэдэ, машина бүтээлгын талаар тракторнууд, хүдөө ажахын машинанууд болон багажа зэмсэгүүд, хүнгэн эдеэ хоолой промышленностьда, худалдаа наймаан болон ажаһуудалда хэрэгтэй машинанууд улам олоор гаргагдадаг болохоор хараалагдана. Ороной электроэнергиһээ хүдөө ажахын хэрэглэдэг хубита улам ехэ болохо. Хүн зоной хэрэглэдэг продукциие химиин промышленность бүри олоор бүтээн гаргадаг болохо юм.

Техническэ дэбжэлтэ түргэнөөр болохо, нииитын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудай индустриальна хүгжэлтэ түргэдхэгдэхэ. Энэ хадаа табан жэлэй үшөө нэгэ онсо шанжэнь болоно. Техническэ дэбжэлтэ социалис үйлэдбэриин шухала хуули ёһонуудай нэгэниинь юм. Шэнэ техникые шууд сэхээр хүгжөөнгүйгөөр, технологиие нарижуулан һайжаруулангүйгөөр партиин хараалһанай ёһоор ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын, социалис нөөсэлэлгые үргүүлан нэмээхын аргагүй. Түрүү техникые байгуулан нэбтэрүүлхэ, үйлэдбэриие болон ажал эмхидхэлгые таһалгаряагүйгөөр нарижуулан һайжаруулха гэшэ манай инженерно-техническэ, научна, ажахын кадрнуудай, манай ороной бүхы хүдэлмэришэдэй түрүүшын ээлжээнэй уялга болоно.

Нииитын үйлэдбэриин бүхы һалбаринуудые индустриальнаар хүгжөөхэ зорилгонууд шэнэ техникэтэй таһаршагүй холбоотой. Хүдөө ажахыда, барилгада, модо бэлэдхэлгэдэ, ашаа тээхэ, буулгаха хүдэлмэридэ хэдэ хэдэн бусад һалбаринуудтамнай бар хүсэнэй ажал үшөөл тон ехээр хэрэглэгдэнэ. Эндэ үшөө хэдэн олон машинануудые байгуулан хэрэглэхэ, үйлэдбэриие бүри ехээр түсхай мэргэжэлдэ оруулха, үйлэдбэриин хүдэлмэриин түс түс шатануудай хоорондохи холбооe бүри нарин нягтаар эмхидхэхэ, тиигэжэ арадай ажахын бүхы һалбаринуудтахи хамаг хүдэлмэриие индустриализацилга хангаха хэрэгтэй.

Социалис үйлэдбэриие бүри ехэ ашаг үрэтэй болгохо тээшэ мүнөө үедэ угаа ехэ удха шанартайда тоологдоно. Дотород эшэ үндэһэнүүдһээ, тайлбарилан хэлэбэл, хүдэлмэришэд болон колхозниигуудай ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэһээ ондоо нөөсэлэлгэ хэхэ ямаршье эшэ үндэһэн социалис обществодо байхагүй.

Үйлэдбэриие бүри ашаг үрэ ехэтэй болгохо талаар угаа ехэ даалгабаринууд шэнэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагданхай. Ажалай бүтээсэ промышленностьда 33—35 процентээр; хүдөө ажахыда—40—45 процентээр нэмэхэ ёһотой. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэтэй хамта, бүтээгдэһэн бүхы эд зөөриеэ шадамар зүбөөр хэрэглэхэ гэшэ үйлэдбэриин аша үрэтэй байлгын эли тодо дүн бололсоно. Машина бүтээлгэдэ болон металл болбосоруулгада хара металлаар хэгдэһэн прокадай удельнэ гаргаша табан жэлэй турша соо 20—25 процентээр, промышленностьда түлишын—8—10 процентээр; электроэнергиин—6—8 процентээр доошолуулха гэжэ хараалагданхай.

Эдэ даалгабаринуудые дүүргэлгэ партиин хараалһанай ёһоор арадай ажахын ургалтые бэелүүлхэ, түсэбэй ёһоор жэгдээр хүгжэлгыень хангаха шухалын шухала нүхэсэл болохо байна.

КПСС-эй ЦК-гай мартын, сентябриин Пленумүүдэй хараалһан бүхы хэмжээ ябуулгануудай бүлтанайнь ашаар үйлэдбэриин ашаг үрэ ехэтэй байлгые дээшэлүүлхэ талаар даалгабаринууд лаб дүүргэгдэхэ болоно. Промышленностьда, мүн хүдөө ажахыда үйлэдбэри дотород угаа ехэ арга боломжо бии. Түхеэрэлгэнүүдэй мнин байлгаһаа, ажалые боломжо багатайгаар эмхидхэһэнһээ боложо, халаануудай үедэ хүдэлмэришэдэй сагаа һамшаха ябадал манайда үшөөл олон байһаар. Манай промышленность түүхэй эд материалнуудые хэрэглэлгээр горитой гээлтэдэ ородог байна. Жэшээлхэдэ, машина бүтээгшэд жэл бүхэндэ 5 миллион тонно хүрэтэр хара металл прокадые зорюдоһон болгожо хаядаг байна. Тэрэшэлэн түлишэ, модон, бусад түхэлөй материальна зүйлнүүд ехээр гээлтэдэ ородог.

Социалис экономикые саашадань хүгжөөхэ замые КПСС-эй Пленумүүдэй, партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүд харуулжа үгэнэ. Ажахын хүтэлбэриин онол аргануудые эрид шууд һайжаруулха, социалис түсэблэлгые нарижуулха, тэрэнэй научна хэмжээень дээшэлүүлхэ, ажахын тоосоо хүгжөөхэ, өөрынгөө ажал хүдэлмэриин, мүн үйлэдбэриин бүхы коллективэй ажал ябуулгын үрэ дүнгөөр ажалшадай материальна урмашалые горитойгоор дээшэлүүлхэ, үйлэдбэридэ экономическа аргануудай нүлөө үзүүлгые дээшэлүүлхэ —эдэ бүгэдэ манай бүхы арадай ажахые горитойгоор дэбжээлтые хангаха талаар партиин хараалһан замууд болоно.

Шэнэ табан жэлэй түсэбые болотоор бэелүүлхын түлөө тэмсэл эхилээ. Энэ тэмсэл завод бүхэндэ, фабрика бүхэндэ, колхоз бүхэндэ угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр хэгдэнэ. Шэнэ табан жэлэй түсэб лаб дүүргэгдэхэ, хүн түрэлтэнэй гэгээн гэрэлтэ ерээдүй тээшэ замаар, коммунизм тээшэ замаар совет хүнүүд үшөө нэгэ томо алхам хэхэ.

АМЕРИКАНСКА ЭЗЭРХЭГ ТҮРИМХЭЙ ЯБУУЛГЫЕ БОЛЮУЛГАХА!

КАНБЕРРЭ. (ТАСС). Урда Вьетнам худар 4500-гаад солдат, офицернүүдые эльгээхэ тухай правительствын шиидхэбэриин мартын эхеэр гараһанһаа хойшо Вьетнамда эсэргүү США-гай эзэрхэг түримхэй дайе буруушааһан Австралиин ажалшадай тэмсэл илангаяа үргэн далайсатай боложо байнхай.

ТОКИО. (ТАСС). Стокгольмдо зарлагдаһан социалис интернационалай конгрессдэ зорюулһан түрүү бэшэг соогоо Японой социалис партиин түбэй орган «Сякай Симпо» газетэ иигэжэ тэмдэглэнэ: Вьетнам тушаа США-гай баримталдаг политикые хубилгаха эдэбхитэй ябуулга хэхын тула Европын социалис партинууд хэр бэлэн байнаб гэһэн асуудал Вьетнамдахи дайнһаа уламжалан гарана. Баруун Европын олонхи социалис партинууд һүүлэй үе болотор Вьетнамда эсэргүү американска политика дэмжэдэг байһыень дурдан, түс газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Тохёолдоһон ушар байдал тушаа бодожо үзэхэ эрилтэ эдэ партинуудай урда табингүй байха аргамнайгүй. Баруун Европын социалис партинуудай баримталдаг хараа бодолынь оронойнгоо байдалые өөһэдөө тодорхойлхын, бэеэ дааһан байдалтай болохын түлөө, империализмда эсэргүү тэмсэлэй гол ёһонуудые буруугаар ойлгодог байһанһаань үндэһэлнэ тэжэ «Сякай Симпо» тэмдэглэнэ.

ХЕЛЬСИНКИ. (ТАСС). Наһа бараһан президент Кеннедиин агсан советник Т. Соренсен «Паасикивиин бүлгэмэй» уряалаар Хельсинки ерээд байха зуураа, Вьетнамдахи дайе США-гай тон олонхи хүн зоной буруушаадаг тухай мэдүүлбэ.

Т. Соренсенэй хэлэһэнэй ёһоор, «Вьетнамдахи дайн байлдаа болюулха шухала гэжэ США-гай хүн зоной 90 процентнь тоолоно».

БУДАПЕШТ. (ТАСС). Вьетнамда эсэргүү американска эзэрхэг түримхэй ябуулгые Венгриин эрдэмтэд эрид буруушаана.

Эндэ туихатлагдаһан ВНР-эй Наукануудай академиин президиумэй мэдүүлгэ дотор иигэжэ хэлэгдэнэ: Вьетнамда эсэргүү американска эзэрхэг түримхэй ябуулгын улам һүжэрөөгдэжэ байһан тухай. Урда Вьетнамэй хүн зондо эсэргүү химическэ хорото зүйлнүүдые, газуудые элеэр, ехээр хэрэглэжэ байһан тухай мэдээсэлнүүд Венгриин эрдэмтэдэй дунда ехэ зэбүүрхэл үүсхэнэ.

ЛОНДОН. (ТАСС). Парламентын гэшүүд-лейбористнууд правительствада эльгээгдэхэ хандалгада гар табижа үргэлжэлһөөр. Вьетнам тушаа США-гай баримталан бэелүүлдэг политикые премьер-министр Вильсонэй дэмжэжэ үргэлжэлһөөр байһые тэрэ хандалгань эрид буруушаана.

«Морнинг Стар» газетын бэшэһэнэй ёһоор, түс хандалгада парламентын 64 гэшүүн гар табяад байна.

Социалис партинуудай түлөөлэгшэнэрэй зүблөөн

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). Азиин, Африкын, Латиин Америкын хүгжэжэ байгаа оронуудай социалис партинуудай түлөөлэгшэнэрэй гурбан үдэрэй зүблөөн Упсалда нээгдээ. Энээндэнь Баруун Европын социалис партинуудай түлөөлэгшэд мүн лэ хабаадана. Хүгжэжэ байгаа оронуудтахи социализмын асуудалнууд зүблөөн дээрэ хаамалаар зүбшэн хэлсэгдэнэ. Энээниие Швециин премьер-министр Т. Эрлачдер нээбэ. Майн 5-да Стокгольмдо нээгдэхэ социалис интернационалай конгрессэй урда тээхэнэ түс зүблөөн зарлагдаа.

США-гай президентын мэдэрэлгэ

ВАШИНГТОН, апрелиин 28. (ТАСС). Америкэдахи угаа олон индейцүүд тон муу байдалтай. Иимэ байтарнь, социальна үнэн зүб ябуулга тухай бүхы хөөрэлдөөн тон энеэдэтэй болоно гэжэ президент Джонсон үсэгэлдэр индейцүүдэй хэрэгүүдые эрхилхэ бюрогой шэнэ хүтэлбэрилэгшэһөө тангариг абалгын ёһололой үедэ мэдүүлээ. Түсхай газарнуудта байдаг индейцүүдэй байдал Холбоото Штадууд дотор хамагһаа муу байна. Эндэхи индейцүүдэй 90 процентнь биратай гэр байргүй. Индейцэй бүлын олзо орошонь орон дотохи американецэй бүлын дундуур олзо орошын дүрбэнэй нэгэнһээ бага болоно гэжэ Джонсон мэдэрбэ.

Депутадууд-коммунистнуудай асуулта

...ИМ, апрелиин 28. (ТАСС). Бүлэг ...утадууд-коммунистнууд Европын ...нальна гүрэнүүдые Италиин ...эдэг байһан тушаа парла... дээрэ асуулта хэбэ. Жэшээлэн ...бэл, Италиин буу зэбсэгүүдые ...лодо, Гвинейдэ эсэргүү ябуулга... Португали яагаад хэрэглэнэб, Ур... Африкын Республикада 300 само... Итали юундэ үгөөб гэжэ асуул... авторнууд һурана. Урда Родези... Смидэй хархис ёһо гуримые бу...аһан хэмжээ абаха тухай асуу...ар ООН-до дуугаа үгэлгын үедэ ...иин түлөөлэгшэ юундэ һаналаа ...эб гэһэн асуудалда харюу үгэ...ь депутадууд-коммунистнууд ...тэ хэбэ.

...али «Сүлөөрэлгын хүдэлөөнүү...алые баридаг юм» гэжэ Италиин ...ын хэрэгүүдэй министрэй ор... Дзагари баталан хэлээ. Депу... коммунист Сербандини тэрэ мэ...дэ харюу үгэхэдөө, Италиин ...зэбсэгүүдые португалиинхидай ...лэдэг байһыень нюдөөрөө хара... ...энэшэхын тула намтай хамта ...ао, Гвиней ошолсогты тэжэ ми... ...эй орлогшодо дурадхаба.

...ЮАР-та эльгээгдэһэн самолёдууд ...лан авиацида хэрэглэхын тула ...гдадаг байһаашье, сэрэгэй бол... шэнэдхэгдэжэ магад гэ... Сербандини хэлэбэ. Гэхэтэй ... «Пьяджо» гэдэг итальян фир... түхеэрэлгэнүүдые хэрэглэхэ сэ... авиациин завод ЮАР-та бариг... байнхай.

НАТО-гой «ядерна стратегүүдэй» зүблөөн

ЛОНДОН, апрелиин 28. (ТАСС). НАТО-гой «Ядерна түсэблэлгын бүлэгэй» гэхэ гү, али Макнамарын комитет гэдэгэй хоёр үдэрэй зүблөөн мүнөөдэр Лондондо США-гай оборонын министр Макнамарын хүтэлбэри доро нээгдээ. Англиин Оборонын министерствын байшан соо зарлагдаһан энэ зүблөөндэ Англиин, ФРГ-гэй, Италиин, Турциин оборонын министрнүүд хабаадана.

НАТО-гой ядерна стратеги тодорхойлгын талаар бүри ехэ үүргэ НАТО-гой оронуудта, түбхын түрүүн ФРГ-дэ даалгаха асуудалнуудые зүбшэн хэлсэхын тула США-гай оборонын министрэй дурадхалаар Макнамарын комитет гэдэг байгуулагдаһан. Энэ комитет байгша оной февраль соо Вашингтондо түрүүшынгээ зүблөө үнгэрөө һэн. Лондондохи зүблөөн США-гай ниислэлдэ эхилэгдэһэн хүдэлмэри үргэлжэлүүлхэ ёһотой юм ха. Гэхэ зуура, Хойто-атлантическа бүлэглэлэй сэрэгэй нэгэдхэмэл эмхиһээ гараха тэжэ Францины шиидэһэнһээ уламжалан тохёолдоһон һүүлэй үеын хэрэг ушарнууд энэ зүблөөе онсо удха шанартай болгоно.

Ядерна зэбсэг хэрэглэхэ асуудал шиидхэлгэдэ хабаадуулагты гэһэн ФРГ-гэй эрилтэнүүдые Макнамарын комитедтэ зүбшэн хэлсэлгын үрэ дүн ямар байхаб гэһэн асуудал мүнөө Лондоной политическэ ажаглагшадай анхаралые татана. Багсаахада, энэ ушар «ядерна түсэблэлгын бүлэгэй» ярилдаанай гол темэнь болоно. Энээнтэй дашарамдуулан, США-гай гүрэнэй секретарь Дин Раскын үсэгэлдэрэй мэдүүлгые газетэнүүд үргэнөөр шэнжэлнэ. Баруун Германиин ядерна эрилтые Америкэ дэмжэхэ байха гэжэ Дин Раскын мэдүүлгэһээ ойлгохоор болоно.

Кришна Меноной мэдүүлгэ

...ЛИ, апрелиин 28. (ТАСС). Ин... Гадаадын хэрэгүүдэй министер... бюджедые зүбшэн хэлсэлгын ... парламентын депутат, оборонын ... байһан Кришна Менон үгэ ... зуураа, Индиин экономическа ...када США-гай зүгһөө хамаарахаха аюулай бии байһан тухай һануулаад, ямаршье бүлэглэлдэ хабаадахагүй гэдэг гол хараа шугамаа хамгаалхые уряалба. Юундэб гэхэдэ, энэмнай бэеэ даанги политика баримталан бэелүүлхэ удхатай гэбэ.

СПОРТ СПОРТ СПОРТ СПОРТ

ЧЕМПИОНУУД ТОДОРОО

Классическа барилдалгаар республикын түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөн хоёр үдэрэй туршада боложо дүүрэбэ. Мүрысөөндэ 40-өөд спортсменүүд хабаадалсажа, классическа барилдаанай гоё һайхан техникэ харуулаа. Спортсмен бүхэн ялын долоон очкотой болотороо барилдаха эрхэтэй. Тиимэһээ барилдагшадай дунда түрүүшын уулзалгаһаа шанга тулалдаан боложо, шадамар бэрхээр барилдагшадынь үшөө хэдэн уулзалга үнгэргэхэ эрхэ олоно.

Хүнгэншүүл соо бүри хүнгэн бэетэйшүүлэй дунда болоһон барилдаанда хабаадагшад соонһоо «Локомотив» бүлгэмэй бүхэ Алексеев хоёр хүнтэй барилдахадаа шүүгдэжэ, удаадахи барилдаанда хабаадалсаха эрхэгүй болоно. Тиихэдэ Комарицын («Урожай»), Сандакдоржиев («Буревестник»), Цымпилов («Труд») гэгшэд ялын 2—3 очкотой, үшөө хоорондоо барилдаха болоно. 57 килограммай шэгнүүртэдэй дундаһаа «Ажалай резервын» түлөөлэгшэ Алексей Захаровай шадамар бэрхээр барилдаһые тэмдэглэмээр. Залуу энэ спортсмен спортын мастер Нима Ивахиновтай барилдахадаа, нүхэрэйнгөө хэһэн мэхэ гохоодо абтангүй, бүри урдаһаань добтолжо, уулзалгаа тэнсэлгээр дүүргэжэ шадана. Хоёрдохи хүн—Мурхиновтай («Труд») барилдахадаа, тэрэнээ бэе даагүүрээ эрьюулжэ байгаад, ковер дээрэ дала мүрөөрнь даража унана. 63 килограммай шэгнүүртэй спортсменүүд соонһоо Арсений Бутуевта хүрэжэ барилдаха бүхэ энэ удэр байбагүй. Арсений Бутуев «Урожай» бүлгэмэй Доржиевтай барилдахадаа гурбахан минутын туршада диилэжэ гарана. Энэ шэгнүүртэн соонһоо Доржиев («Урожай») Павлов («Ажалай резерв») хоёр ялын 7—7 очкотой боложо, саашадаа барилдаха эрхэгүй болоно.

Хүнгэн бэетэй спортсменүүд Пятков («Ажалай резерв») Лобанов («Буревестник») хоёр барилдаанай һайн техникэ харуулаа. Эдэнэрэй удаа дундууршаг зэргын бэетэй бүхэшүүлэй барилдаха болоходо эндэ суглааргшадай дунда шэмээтэй болоно. Энэ шэгнүүртэдэй дунда барилдаашаднай бүлтадаа нэгэдэхи разрядтай, һайн барилдаагаараа суглааргшадта мэдээжэ болоһон бүхэшүүл. Эгээн түрүүлэн барилдахаар дүрэ буляалдалгаар спортын мастер болоһон Василий Гармаев («Урожай») Владимир Налабөрдинтай («Труд») барилдахаар гаража ерэнэ. Гармаевынь барилдаанай эхилэн сасуу нүхэрөө ташаан дээрээ гаргажа ерэһэнэй удаа ковер дээрэ даража буушаба. Зүгөөр нүхэрынь тиимэшье бэлэхэнээр дала мүрэ дээрээ унажа үгэхөөр бэшэ, шадал зэргээрээ тулалдаа тулалдаһаар урдаһаань бодожо ерэнэ. 10-аад минутын туршада эдэ хоёрой хоорондо болоһон барилдаан дүүрэжэ, Василий Гармаев нүхэрөө очкогоор диилэжэ, ялын нэгэ очко өөртөө бэшүүлнэ. Эдэнэрэй хойноһоо барилдахаар гараһан Павлюченко Щербаков хоёрой хоорондо баһал шанга тулалдаан болоно. Эндэ Щербаковынь абаһаар добтолжо, нүхэрөө үргэжэ ерээд, ковер дээгүүр мухарюулжа байгаад добтолжо, 7 очкотой болошобо. «Ажалай резервын» түлөөлэгшэ Павлюченко нүхэрөө яашье һаань мэхэлжэ яда ядаһаар очкогоорбо диилдэшэбэ. Нүгөөдэ шэгнүүртэн соонһоо Балданов, Шадаров гэгшэд ялада унангүй, нүхэдөө шүүнэ.

Хүндэшэг, хүндэ бэетэй бүхэшүүл—Пантелеев, Саган («Ажалай резерв»), Грудинин («Буревестник») гэгшэд нүгөөдүүлээ очкогоороо диилэһэн байна.

Түгэсхэл. Хүнгэн аад, бүри хүнгэн бэетэй бүхэшүүлэй дундаһаа Кирилл Алексеев (Ажалай резерв»), Сергей Сымпилов («Труд»), Владимир Комарицын («Урожай») гэгшэд хэдэн арбаад минутын туршада үетэн нүхэдөөрөө барилдаһанай удаа түрүүшын гурбан һуури эзэлнэ. 57.63 килограммай шэгнүүртэн —спортын мастер Нима Ивахинов, Алексей Захаров, Николай Очиров, Арсений Бутуев, Геннадий Невоструев, Анатолий Молчанов гэгшэд шалгаржа, республикын спортын бүлгэм, эмхинүүдэй союзай соведэй грамота абана.

Хүнгэн шэгнүүртэй бүхэшүүлэй дундаһаа Ринчин-Доржи Лобанов, Павел Пятков, Роберт Юсупов гэгшэд эрхимлээ. Дундуршаг шэгнүүртэдэй дунда али алинһаашье удаан, һонирхолтой барилдаан болоо. Энэ шэгнүүртэн соо табан бүхэнүүдшье һаа, түгэсхэлэй мүрысөөн болотор хоорондоо тулалдаа. Гоё һайхан барилдаатай «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Хаханов дүрбэн бүхэтэй барилдахадаа хоёрыень амарханаар шүүгээшье һаа, нэгэнтэйнь тэнсэжэ, һүүлшынхидэнь шүүгдэжэ, хоёрдохи һуури эзэлнэ. Үнгэрэгшэ жэлэй чемпион Владимир Щербаков («Локомотив») энэшье барилдаанда шалгаржа, дахинаа чемпион болоно. Дунда зэргын бэетэйшүүл — Юрий Шадаров, Дамба Балданов, Петр Лисянский гэгшэд бусад нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгарна.

Хүндэшэг, хүндэ бэетэй бүхэнүүд соонһоо Владимир Грудинин, Владимир Дьячков, Николай Пантелеев, Иван Анонов гэгшэд шалгараа. Команда бүхэнэй дүн гаргахада «Ажалай резервын» бүлгэмэй бүхэшүүл эрхимлэжэ, республикын спортын бүлгэм болон эмхинүүдэй союзай соведэй дамжуулгын кубок абана. «Буревестник», «Локомотив» бүлгэмүүдэй командануд удаадахи һуури эзэлээ.

Үнгэрэгдэһэн энэ мүрысөөнэй дүн хаража үзэхэдэ, олонхи спортсменүүдынь барилдаанай дүршэл, техникэгүй байшоо. Энэ мүрысөөндэ спортымнай мастернууд баһал хабаадалсабагүй. Классическа барилдаа республика дотороо һэргээжэ, һайн командатай болохо сат тулаа. Энээндэ спортын бүлгэмүүд мүнөөнһөө һаналаа табижа, ерэхэ жэлдэ Россин Федерациин бүхэшүүлэй дунда болохо ехэ мүрысөөндэ шадамар бэрхээр хабаадалсажа шадаха бүхэшүүлые бэлдэхэ бэзэ гэжэ найдагдана.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ.

ЭТИГЭЛ

ОЧЕРК

БАТА МАКСАРОВИЧ Марзаев Эсэгэ ороноо хамгаалтын Агуухэ дайнда хабаадабашье, үбсүүгээрээ дүүрэн орден ханхинуулаагүй. Харин взводой командирта дайшалхы медальнуудынь орденһоо хүндэтэйшье байгаа аалам? Забха борооной урда хаа яа шархануудынь шархиржа, Великие Луки шадар, Кенигсбергын түлөө болоһон хатуу байлдаануудые һануулдаг...

Парткомой секретаряар һунгагдахадаа городһоо хүдөө гарза бэшэ, партиин райкомой нэгэ кабинедһээ «хаяадаа» байһан колхоздо ошоо бэлэй. Энэ ушар хэзээ болоо һэм даа?

Мария Дашиевна, Батын һамган, толгойнгоо пулаад заһасагааажа байха зуураа энеэбхилнэ:

— Мэнэ һая-оо. Жэл гү даа үнгэрөө...

— Аймагай центрһээ колхоз ошохо болоходоо түбэгшөөгөөгүй гүт?

— Гушаад жэлдэ хамта ябахадаа һураа хүн бэзэб. Ганса наһажаал боложо, табяа гаража ябаһан үбгэндэмни хүндэшэг лэ ажал гү гэжэ һанаата бологшоб.

* * *

Хүнэй абари зан яажа бүрилдэдэг бэ? Энээндэ түрэһэн үдэһэн тоонто нютагай байгаали ехээр нүлөөлнэ гэжэ һанагшаб. Бата Максарович Ахын Хүүргэ нютагта түрэһэн, Аха мүрэнэй мүнгэн үлтын дуун доро ехэ болоһон хүн. Утаһаа гаража, урагшаа газар дээгүүр түрүүшынгээ алхам хэһээр лэ уула хадануудай, улаан шэнэһэдэй урда тоггоходоо байгаалиингаа һайханиие хэтын хэтэдэ зүрхэндөө хадуугаа юм лэ. Ямар байгаалиб — тиимэл хүнүүд байха. Ахын ангуушад Буряад нютагайнгаа алишье зүгтэ суурхуулһан. Ангуушадай ажал аюултай. Теэд аймхай, һула хүн ангуушан болохо гү?

Залуу Батын зүрхэн ангуушадай хэсүү зүргэнүүд дээгүүр хатуужаа бэлэй.

Бата Максаровичай нэгэтэ иимэ ушар тухай хэлэһэниинь һанагдажа, мүнөө намда ондоо, бүри гүнзэгы удхатай болон тодорно.

«Зун бэлэй. Гурбан хүн ойдо гарабабди. Бинь бултанһаа залууб. Отогһоо гурбан тээшээ һалабабди.

Харахадамни: баабгай! Ехэшье бодолгото болонгүй шабхаяа даражархибаб. Баабгай хангай тайгын дүүрэтэр хашхараа табижа гүйшэбэ. Хюруу дээгүүр шуһанай нэгэшье дуһал харагданагүй. Гайхалтай. Алдаха ёһогүй. һэмнайб гэжэ мүрдэбэб.

Ехэшье холо бэшэ тэрэмни доошоо хаража, газар тэбэреэд хэбтэбэ. Арбаад метр дүтэлөөд, шулуугаар шэдээд үзэбэб. Хүдэлнэгүй. Буудахаяа һомоо хайрланаб. Дахин шэдэбэб. Баһал хүдэлнэгүй. Ошожо хойто хүлһөөнь баряад татахадамнишье амидын тэмдэггүй.

Үдэшэ отоггоо ерэжэ, яажа баабгай алаһан тухайгаа хэлэхэдэмни, аха нүхэдни олзотой болоһондомни баярлаһанаа мэдүүлбэгүй. Тиигээд нэгэниинь сухалтайгаар хэлэбэ:

— Амиды мэндэ үлэһэншни һайн. Хойшодоо баабгайда тиимэ бэлээр бү дүтэлэ. Тэрэшни ехэл мэхэтэй амитан.

Нүгөөдэнь нэмэбэ:

— Ямаршье хэрэгтэ мэгдэһэнэй хэрэггүй...

* * *

Киномеханик Владимир Пронтеев ехэ сухалтай ябаба. Үйлсын тэн барин алхална. Танилнуудайнгаа урдаһаа эрьежэшье харанагүй. Кинобудкадаа хүрэжэ, туһалагшадаа хандаба:

— Бидэнэр муугаар хүдэлнэ гүбди?

— Бурхан зүг, хүлэртэрөө ажаллана бэшэ аалди.

— Үгы, муугаар хүдэлнэбди!

— Хэдэгэнээндэ хадхуулаа гүш?..

Үнгэржэ байгаа жэлэй февралиин хорин долоондо парткомой заседани болобо. Эндэ бусад асуудалнуудай дунда киномеханигуудай хүдэлмэри һайжаруулха тухай асуудал хэлсэгдээ һэн.

— Мүнөө манай колхозой гэшүүд залуу, үбгэнгүй кино хараха ёһотой, киногой хүмүүжүүлхы үүргэ тон ехэ, — гэжэ парткомой секретарь үгэеэ эхилбэ. — Бидэнэр, коммунистнууд, энээндэ хайша хэрэг хандаха ёһогүйбди...

Парткомой заседаниин тоггоолһоо: «Киномеханигууд кинокартина тухай юрын афиша-соносхол үлгэхэһөө гадна, айл бүхэндэ орожо, шэнэ кинокартинын удха тухай богонихоноор хөөрэжэ үгэхэ, һонирхуулха зэргэтэй. Тиихэдэ биледүүдые мүн айлаар ябажа тараахада һайн гэжэ һанагдана.»

— Манай хаража, ойлгохоор кино гү даа гэжэ «һанаата» болохоёо болёобди, — гэжэ мүнөө колхозой үндэр наһатан хэлэнэ.

— Харуулагдаха киногой удхые манда киномеханигууднай хуряангыгаар хөөрэжэ үгэдэг. Тиихэдэ билетшье гэртэмнай асардаг боложо, ехэ һайн...

Бата Максарович энеэнэ:

— Пронтеевэй сухал үнинэй таранхай. Киномеханигууднай мүнөө ёһотой агитаторнууд болонхой.

* * *

Партийна эхин организацида 58 хүн. Бага хүсэн бэшэ. Теэд энэ хүсэеэ яажа зүбөөр хэрэглэн, ажахыда, бүхы ажабайдалда нүлөөень бүри эршэдүүлхэб?

Иимэ асуудал коммунистнуудай һанаан бодолые эзэлнэ.

Парткомой заседани, коммунистнуудай суглаан дээрэ ажахын, үзэл сурталай хүдэлмэриин асуудалнууд хэлсэгдэнэ. Бригадирнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд, клубай хүдэлмэрилэгшэд тоосоно. Тэдэнэй тоосоон миин «хуурай», юрын лэ хөөрэлдөөн болошодог бэшэ, харин бүгэдын анхарал татан, арсалдаа, дурадхал түрүүлдэг юм.

Январь һара соо гурбадахи бригадын бригадир Борис Цыренов үбэлжэлгэ тухай мэдээсэл хээ...

Февраль һарада хоёрдохи бригадын бригадир Габа Гергеновэй мэдээсэл шагнагдаа...

Сорогой ба Хүүргын ветпунктнуудые даагшад уригдаа...

Пропагандист Виктор Жанчипович Мункнов дүй дүршэл тухайгаа хөөрөө.

Эдэ бүхы хэмжээнүүдэй дүн болгон, колхознигуудай мүнөөдэрэй ажал тухай хөөрэжэ үгэхыень Бата Максаровичые гуйбаб.

Парткомой секретарь бодолгото боложо һууһанаа, урдаһаамни хаража, гоходон абана:

— Мүнөөдэр суглаа хээд, үглөөдэр амжалтануудые тоолохо гэһэн удхатай гү, асуудалтнай?

— Үгы ааб даа, Бата Максарович.

— Партиин XXIII съездын хүндэлэлдэ, съездын һүүлээрнишье Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ажал дээрээ ехэ эршэтэйгээр хүдэлнэ. Иигээд лэ үбэлжэлгэеэ муу бэшээр дүүргэжэ байнабди.

Хөөрөөень шагнажа һуухадаа би баатаршалга тухай бодолгото болобоб. Баатаршалга гээшэ ажабайдалдамнай ямар ондо ондоогоор бэелүүлэгдэдэг гээшэб! Зарим хүн шатажа байһан гэр руу харайн орохо, улаан гараараа зэбсэгжэнхэй бандидай гарһаа хутага буляаха... Теэд хусын эбэрэй хаха хүрэмэ хүйтэндэ хонидойнгоо хотон дээрэ бүхэли үдэрөөр, һүнеэр ажаллаха, хайнаг, һарлагаа хараха... Хүнэй зоригые, сэдьхэлыень шалгаһан хатуу шалгалта — энэ юрын хүдэлмэри гэлсэдэгнай баатаршалгада адлирхуу бэшэ аал?

Сэбэг Гатыповна Самаева хонин ажалда 15 жэл соо хүдэлнэ. 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьга абажа шадаа. Хонишон Мэлс Арзухаев, һаалишан Софья Арзухаева, һаалишад Ринчин Цындеев, Цыпил Шорноева... Олон даа, хүнүүдэй нэрэнүүдые тоолохо болоо һаа.

Колхоз жэл бүри баяжана. Үнгэрэгшэ жэлдэ мүнгэн олзыень 1960 онойхитой сасуулбал, 94,5 процентээр дээшэлээ.

* * *

Иимэ орой болошоһон хойно хэн үүдэ тоншоноб? Нээгыт үүдээ. Сагаан уурал бааюулһаар парткомой секретарь орожо ерэбэ.

— Бата Максаровичһаа бэшэ иимэ орой болоһон хойно хэн орожо ерэхэ һэм гэжэ зүб бодоо бэзэб? — гэжэ гэрэй эзэн баярлана.

— Һайн байна гүбди?

— Аяга сай амталһанай һүүлээр хөөрэлдөө хадамнай хөөрөөмнай ульгамханаар лэ морилно бэзэ? Зутраанаа халаатыш, — гэжэ тэрэ һамгандаа хандана. Һамганиинь үбгэнэйнгөөшье һануулгагүйгөөр галаа түлинэ.

— Зай, дэбтэрээ наашань үгэл даа. Хэд айлшад ябажа, ямар шэнэ һонинии хөөрэбэб? — гэжэ Марзаев һургуулиин юрын дэбтэр тээшэ гараа һарбайна.

...Эндэ айл бүри тусхай дэбтэр бии юм. Тэрэ дэбтэртэ агитаторнууд, колхозой хүтэлбэрилэгшэд хэзээ орожо, юу хэһэнээ тэмдэглэдэг зайшалтай болонхой.

— Заримдаа аяар аймагһаа ерээшэд зутраан сайхани уухадаад, ажал хээбди гээд ябашадаг байгаа юм. Мүнөө энээхэни бии болгохоһоомнай хойшо тиимэ ябадал һалаа даа, — гэжэ Бата Максарович миһэрнэ.

—Мүнөөхи уласхоорондын байдал тухай хэлэжэ үгэхэб гээ һэмнайт, хөөрыт,— тэхэ зуураа ээжэмнай сайгаа стол дээрэ табина.

* * *

Партиин XXIII съездын шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэ, шэнэ табан жэл... Хэхэ хүдэлмэри колхоздо ехэ. Сэхынь хэлэхэдэ, колхозой олзо үшөө бага, һанаанда хүрэнэгүй.

Тэжээл яажа элбэгээр бэлдэдэг болохоб?

Хаана шэнэ газар элдүүрилхэб?

Хайнагуудаа яажа олошоруулхаб?

Сорогто найман жэлэй һургуули нээгдэхэнь. Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилтэр багшанарай һууха гэр барижа дүүргэхэ...

Парткомой секретариин бодохо юумэн олон. Теэд иимэ ажабайдал — жаргал бэшэ аал? Энээн тухай бодоо һэн бэзэш, 15-тай комсомол хүбүүн Бата Марзаев, 1930 ондо Совет засагта эсэргүүсэн үймөө үүдхэгшэдэй гарта орожо, хүйтэн амбаар соо бандидуудһаа хайрые хүлеэнгүй хэбтэхэдээ?

Энээн тухай бодоо һэн бэзэш, Ахын эгээл түрүүшын багша, мүнөө колхозой парткомой секретарь Бата Максарович?

К. ИЛЬИН.

Ахын аймаг.

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.

1966 оной апрелиин 30.

Даши ДАМБАЕВ

КОММУНИЗМЫН ТУГ ДОРО

(Түгэсхэл. Эхиниинь үсэгэлдэрэймнай газетэдэ)

КПСС-эй XXIII съездын түүхэтэ шиидхэбэринүүдэй баясхаланта үдэрнүүдтэ эдэ мүрнүүд согсологдобо.

2.

Замбиин зулайда
Эрхын шэнээн бэетэй аад,
Эршэтэ хонгёо дуутайлши,
Элдин тоонто минии үлгы —
Буряад орон!
Эртын барга сагта
Хуби заяаншни
Эрлиг дайсадай
Эритэ һэлмээр сабшуулжа,
Бүлинтэ улаан шуһан соо,
Хара хирээгэй хаагалаан соо
Бүдэржэ,
Хангир түмэр гэнжээр
Хүлюулээтэй
Ёоложо байһан түүхэтэйл.
Сэсэн һонор ухаатай,
Сэлмэг сэдьхэлтэй
Эхэтэйлши.
Эхэшни —
Намжаа амгалан заяадаг
Наран залаата Совет орон.
Эрид мэргэн бодолтой,
Эрдэни хурса зоригтой
Эсэгэтэйлши.
Эсэгэшни —
Эгүүридэ жаргал юрөөдэг
Этигэл дүүрэн Коммунис парти
Мүнөөдэр ши
Мүнхэ эрхэ сүлөөгэй
Сэсэрлигээр һалбаржа,
Дэлхэйн дэлим сээжэ дээр
Сагуудай сахилаан доро
Оньһото машинын уушхан сооһоо
Орьёлон бушхаһан амин хүсөөр
Эбхэрлэйш.
Замбиин зулайда
Эрхын шэнээн бэетэй аад,
Эршэтэ хонгёо дуутайлши,
Элдин тоонто минии үлгы —
Буряад орон!
Мянга түмэн малайнгаа
Жабхаланта мөөрөөн соо,
Байгалай долгёор миралһан
Арбай тарянай далай соо,
Заводуудай хүугай соо,
Эрдэм соёлой бусалаан соо
Набша сэсэгээр
Ерээдүйеш намаалуулһан
Коммунизмын бартаа руу,
Үбсүүн дээрээ
Ленинэй орден
Толоргон,
Социалис шугам жагсаалда
Урилдалсан,
Һара туласа
Һаадаг номо
Дэлилсэжэ тэгүүлнэш.
Алдар солышни
Намаа дэльбын хангал соо
Ажабайдалай агуу хүгжэмдэ
Абтажа,
Эрын дээжэ хүбүүд соош
Баруун гараа эршэлэн,
Гуурһанай хурдан гүйдэл соо
Шам тухай дуулажа,
Элдэб жиирэй хэрэгүүдһээ
Шанха дээшээ дүүлихые
Хүсэжэ,
Үндэр манхан огторгойнш
Ирагуу номин орьёлһоо
Уран гоёор жэргэдэг
Гургалдайда дурлалайб.
Баярни
Сээжэһээмни салгидажа,
Урин жэнхэни хэлэнэйшни
Ургы ногоон соо хүльбэрнэл,
Хүлэг моридойш табараан соо
Хонхо болоод жэнгирнэл,
Хун шубуунай бэеые
Галта солбон хатар соогоо
Угалзатуулан мэшээдэг
Басаган гоогойш абьяас соо
Ёохорложо ханхинанал,
Саһан дуулгата Саяан дээгүүр
Сагаан хүбэн үүлэн болоод,
Гэрэл тула дамжанал.
Замбиин зуланда
Эрхын шэнээн бэетэй аад,
Эршэтэ хонгёо дуутайлши,
Элдин тоонто минии үлгы —
Буряад орон!

Улаан-Үдын 300 жэлэй ойдо

ҮНИНЭЙЛ ХОТО ГЭЭШЭЛ ДАА

НЮТАГАЙ эгээл үндэр наһатай аха заха Буда үбгэнтэй урда урдаһаа хаража һуунабди. Бэень хүнгэн, ухаанийнь һонор. Энээндэнь урмашанаб.

Олон юумэ хүдхангүй, түбшэн даруугаар хөөрэхэ дуратай юм. Үбгэн нюураа эльбээд, урдаһаам энеэбхилэн хараад:

— Холо ойроһоо шэнэ һонин юун дуулданаб?—гэжэ асууба.

— Республикамнай Улаан-Үдэ хотын тоггоһоор 300 жэлэй ойдо ехэ бэлэдхэл хэжэ байна ха,—гэбэб.

— Аа, үнинэйл хото гээшэ даа. Минии багада Үдын байшан гээд лэ хөөрэлдэгшэ бэлэй. Би 13 наһатайдаа эсэгэтээ Үдын байшан түрүүшынхеэ ошоо гээшэ һэн хаб. Тэрэм 1897 он болоно гү даа?...

—Зүб. Тэрэ үеын городой шэнжэ ямар байгааб?

— Үбэлэй һүүл тээ гээшэ һэн ха. Манай эсэгэ гансал дүнэн сартай аад. тэрэнээ бүхэли үбэлдөө шахажа таргалуулаад. бүд. сай. тамхи абаха гэжэ хэлэн үдэр галдюулжа хото хүрэһэн юм. Би сар туугаашан боложо ехэ баяртай ошолдоо һэмби. Үргэн ехэ хоёр мүрэнэй бэлшэр дээрэ. элһэ элбэгтэй гудамжатай. олон гоёнууд модон гэрнүүдтэй хото байгаа бэлэй. Гудамжаарнь моритойшье, сартайшье зон һүндэлжэл байгаа һэн.

— Зай, сараа хэр үнэ сэн хүргэжэ худалдабат?

—Биргүй даа. Хото орожо ябахадамнай, нэгэ хөө хара моритой, булган захатай хүн хатаруулжа ерээд, ябуул абаһаар 16 түхэриг сэн үгэжэрхибэл даа. Үглөөдэрынь бүхы наймаашангууд тэрэл сэнгынь үгөөд байба. Үшөө нэгэ үдэр үнгэрэгбэбди. Нэмэжэ сэн үгэхэ хүн үгы. Абахашье хүниинь тоотой һэн ха даа. Эсэгэм ехэ урмаа хүхаржа:

—Бултал хоорондоо харбаатай, хүнөй наймаанай сэн үхүүлжэ шададаг лэ байна даа—гээ һэн. Тэрэл түрүүшын үдэрэй сэн баһа нэмээлгээд үгэхэ баатай болоо һэн.

— Базаар хаана байгааб?

— Тэрэ жаран нүхэн гээшэш ойгоргүй ехэ. Тээлнигэй тухай юумэ байгаал даа. Тэрэнэй урда. зуун тээ ехэ талмай. Мал, мяха, тоһо, арһа, нооһон булта бии. Бабагар һахалтай шэмээшэгүүд хилээмэ, талха, саала, загаһа наймаална.

Нэгэ бүрхэг үдэр гэрнүүдые хаража ябаһаар төөришэбэ гээшэб. Бууһан айлаа олохо юумэ үгы. Хүнэй ороһон лэ гэртэ ороноб. Зарим газарта ороходом хаарташад наадажа байна.

— Хоёрдохёо хэзээ ошообта?— гэжэ би һурабаб.

— Үни болоһон хойно бэд даа. Артель тоггоһон, фордзон тракторта болоһон үе байгаа. Тракторай тоһондо хэдэн тэргээр ошообди. 1937 он гээшэ һэн ха. Дээдэ-Үдэ городой дунда таряашадай гэр байгаа. Тэндэ буугаабди.

— Город хэр ехэ болоһон байнаб?

— Һураггүй даа. Нютагай танихa хүбүүд, басагад һургуулида шэнги олон хоногто ябаха бэшэ. Гоё һайхан автобусга һуугаад лэ ошожо буухаш.

Мэнэ һая баталагдаһан табан жэл соо бүри ямар болохоб Улаан-Үдэмнай?! Гайхалтай. Урдань морёо таталуулдаг нуга соорхойнуудай город болошонхой байгаа һэн даа. Улаан-Үдэмнай 300 наһатай болобо ха юм. Тэмдэглэнгүй яаха гээшэб! Үнинэйл город даа. Улам гоё, улам һайхан болог лэ,—гээд Буда үбгэн дүүрэн шарайгаар урмашан һууба.

Ц. НОМТОЕВ.

Үльдэргэ.

ЭДИР ХОЁР. Ф. СОРОКИНОЙ фотоэтюд.

Энэ хуудаһандамнай

- Парткомой секретарь тухай үгэ.
- Поэт Даши Дамбаевай коммунистнуудта зорюулагдаһан шүлэгэй үргэлжэлэл.
- Улаан-Үдын түүхын хуудаһа ирахада...
- Ехэ шүүбэри.

«ТУЛАЛДААН»

ШОГ

Гэрээ сагаадахадаа, Дамбын Хандажап үргэлжэ ехэ гэрэлтэй шифоньерээ газаа гаргаба.

Эгээ энэ үедэ гэрэй һүүдэртэ тиирэжэ байһан, «сухалтай улаагшан» гэжэ алдаршаһан үнеэниинь хорёогойнгоо хаалтатаһ үүдые түлхеэд орон сасуугаи, сэхэ урдинь нэгэ «улаагшанай» байхые обсоржорхибо. Хүлеэгдээгүй энэ «айлшанда» улаагшанай уурынь хүрэжэ, бага хүлзэн татаад, абяа гараба. Теэд тэрэ «улаагшаниинь» үһэрисэлдөөд, урдаһаань баһал хүлзэбэ хаш.

Улаагшанишье бүри ехээр уурлан, бага гэдэргээ сухаряад, муухайгаар бүрхирэн, газар малтаба. Мүнөөхинь бэлээр сухарихагүй янзатай туласалдаанда баһал бэлдэнэ. «Сухалтай улаагшанай» ... сэхэ аргань һалажа, һайса... сухаряад, энэ хэрзэгэрэй ... һуга руу шэгэлүүлэн байһан бү... хүсөөрөө мүргэжэрхибэ. Шэнэ ш... фоньерэй шэнэхэн гэрэл, хан... гэжэ үй бута һүрөөд, арынь х... тагай хобхоршоо һэн.

Улаагшанай энэ аашые һон... хожо, эльгээ эгшэтэрээ энсэ... һууһан Хандажап үнэтэ бараа... эбдүүлхэдээ һүүлдэнь гэмшээл ... хаш.

Теэд юрэ бусын «туланалдаа» ... ража һонирхоо, эльгэлээ хаш... болоо хаям даа

Ч. ДАРИБАЗАРОН.

Чисаана нютаг.

Хориин аймаг.

БААБГАЙША ЭХЭНЭР

Ураалай «Пролетарий» тосхоной ангуушан, 78 наһатай Анна Таскина базаар ошоһон эхэнэртэл тайгада гарадаг. Тингээд хододоо баян олзотой бусадаг юм. Тэрэ мянгаад һолонго, хэрмэ, үнэгэ, хэдэн арбаад шоно болон 39 баахалдай ала... һан. Таскинтанай ... лын гэшүүд агнуур... дуратай юм. Анна ... наһатайһаа агн... эхилһэн.

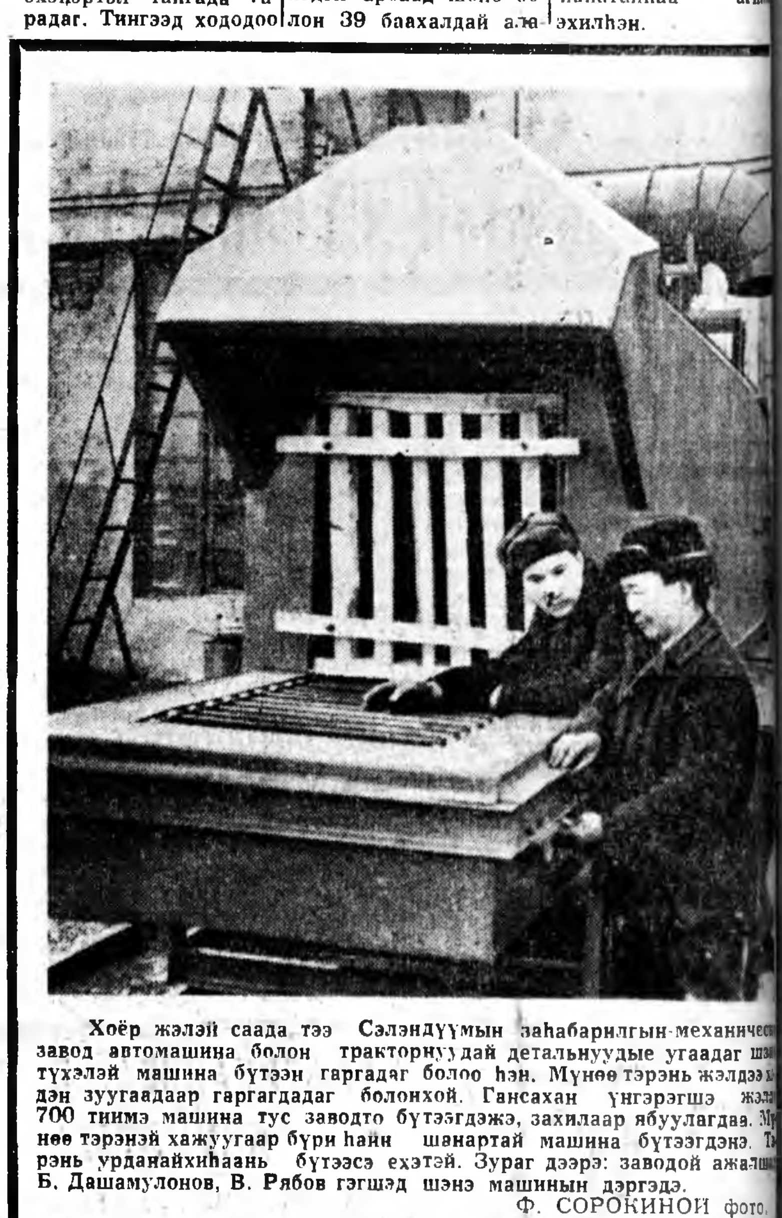

Хоёр жэлэй саада тээ Сэлэндүүмын заһабарилгын механичес... завод автомашина болон тракторнуудай детальнуудые угаадаг шэ... түхэлэй машина бүтээн гаргадаг болоо һэн. Мүнөө тэрэнь жэлдээ х... дэн зуугаадаар гаргагдадаг болонхой. Гансахан үнгэрэгшэ жэл... 700 тиимэ машина тус заводто бүтээгдэжэ, захилаар ябуулагдаа. Мү... нөө тэрэнэй хажуугаар бүри һайн шанартай машина бүтээгдэнэ. Тэ... рэнь урданайхиһаань бүтээсэ ехэтэй. Зураг дээрэ: заводой ажалш... Б. Дашамулонов, В. Рябов гэгшэд шэнэ машинын дэргэдэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ТАБА МИЛЛИОН 520 МЯНГАН ШҮҮБЭРИ

МАЙН 12-то ШҮҮБЭРИТЭ ЛОТЕРЕЙН ГУРБАДАХИ ТИРАЖ

РСФСР-эй 1966 оной шүүбэритэ лотерейн гурбадахи тиражай удаадахи һарын эхеэр болоходо, зуун эгээн лэ «золтой хубитай» биледүүдэй эзэд «Москвич—408» гэжэ автомобильнуудые шүүхэ байна. Шүүбэриин гурбадахи тираж майн 12-то Грознодо болохо юм.

РСФСР-эй Гострудсберкассын болон госкредидэй управлениһээ ТАСС-ай корреспондентдэ иигэжэ мэдээсээ. Зуун «Москвич-408» автомобильнуудһаа гадна, гурбадахи тиражда 500 мотоцикл, 3.000 холодильник, 1.800 хубсаһа угаадаг машина, 500 пианино шүүбэридэ гараха байна.

Бусад шүүбэринүүдэй дунда «Рига-3» гэжэ мопедүүд, «Яуза-5» болон «Айдас» гэжэ магнитофонууд, радиоприёмнигууд, ковёрнууд, часууд, загаһа агналгын бүлэг хэрэгсэлнүүд бии.

Хамта дээрээ 5 миллион 520 мянган шүүбэри тудаха байна. Мүнгэн шүүбэринүүдэй эгээн дээдэ захын хэмжээн 80 түхэриг байха.

Мүнөө жэлдэ лотерейһээ ороһон бүхы мүнгэнэй 60 процентнь шүүбэринүүдэй түлөөһэндэ гаргашалагдаха байна. Шүүбэринүүдэй тоо 38 процентээр олон болгогдоо. Энэ хидаа мүнөө жэлэй лотерейн онсо илгаань болоно гээшэ. Хэрбээ урдань дунда зэргээр зуун булет бүхэнэй наймаһиинь шүүдэг байсан һаа, мүнөө арба нэгэниинь шүүхэ.

30 МҮНГӨӨР «МОСКВИЧ» АВТОМАШИНА

1966 оной лотерейн хоёрдохи тиражай шүүбэри шалгалга түлэг дундаа. 09999 серитэй 137 номерой биледээр Б. гэгшэ «Москвич — 408» автомашина шүүбэ.

Улаан-Үдэ городой нөөсэлгын кассануудта лотерейн хоёрдохи тиражай шүүбэри түлэжэ эхилһэн түрүүшын хэдэн үдэрнүүдтэ иимэнүүд шүүбэридэ тудаһан биледүүд шалгагдаа: «М-63-Урал» гэжэ 1 мотоцикл, «Планетэ» гэжэ 4 мотоцикл, 10 холодильник, хубсаһа угаадаг 4 машина, 30 ковёр, 7 мопед болон бусад үнэтэ эдлэлнүүд шүүгдээ. Хамта 8000 гаран түхэригэй шүүбэри түлэгдөөд байна.

А. ПОЛОВНИКОВ.

ТАРШАА БА ГОЛЁОНУУД

Дэлхэй дээрэ миллион гаран шахуу ондо ондоо янзын элдэб хорхой шумуул бии юм. Теэд тэдэнэй оройдоол мянга гаранинь тодорхойлон бэшэгдэһэн байдаг. Тиимэһээ олонхи хорхой шумуул үшөө шэнжэлэгдээгүй байһаар.

Зунай халуун үдэр тала дайдаар ябахада, таршаа, голёонуудай таршаганаан шэхэндэ нэгэ жэгдээр дуулдажа байдаг—шуу. Тэдэнэр зарим жэлнүүдтэ хэм хэмжүүргүй олоор үдэжэ, сооһо тарянда мүн бусадшье таримал ургамалнуудта ехэ хоро хүргэдэг юм.

Таршаа шэрүүбтэр ута хүлнүүдээ далинуудтайгаа шударан, хуурдан хүгжэмдэжэ байһан мэтэ абяа гаргадаг. Тиихэдэ голёонууд далинуудаа хабиралдуулан, жэглэ бэшээр таршагануулдаг юм. Эдэнэй үнгэ зүһэнь тала дайдын ургамалай үнгэтэй адли тула, абаһаар илгаруулхаар бэшэ байдаг. Ядахын сагта хёрхо нюдэтэй шубуудшье заримдаа илгаруулдаггүй юм. Нэгэтэ таршаануудай бэлшэжэ ябаһан хонидһоо үргөөд һүрэхэдэнь, шубуудай обёордог байһыень Борьёогой талада ябахадаа ажаглаа һэм. Ехэнхидээ тала дайдаар байрладаг заахан шууд голёо, таршаануудые эдижэ, амидардаг гээшэ. Шумуул олошорходоо хүдөө ажахын ургасада ехээр хоро хүргэжэ ородог. Эдэнэртэй тэмсэл хэхын тула тусхай хоро сасажа үсөөрүүлдэг байнабди.

ҮХИБҮҮДТЭ ЗОРЮУЛАГДАҺАН ОНЬҺОН ҮГЭНҮҮД

Һайнаар һураха наһанай зол,
Муугаар һураха саарһанай зобол...
Наранай туһаар сэсэг һалбардаг,
Номой туһаар эрдэм олдодог.

Эрхим һурагшын сүүмхээр дүүрэ... таб...

Адаг һурагшын сүүмхээр дүүрэн саарһа...

Һайн сэгнэлтэ һайрхуулхаа яараха...

Муу сэгнэлтэ хоргодхоо яараха,

Үхибүүд үндыдэг, сэг хубилдаг,
Үльгэр дууһадаг, һургаал дууһадаггүй.

Хабарай һайн—хүхы шубуун донгодохо...

Хүүгэдэй һайн—хамагые урмашуулха...

Ухаатайшье һаа һургуули хэрэгтэй,
Үхибүүншье һаа һэшхэл хэрэгтэй.

Зунай һайн—набша ногоон надхадаг,

Зоной һайн—эдир һурагшаһаа эхилдэг.

Хүнэй хүсэл бага наһанһаа.
Хүлэгэй шэнжэ унаган байхаһаа.
Наадан удхатай, һургаал унгитай.
Наашаа һанаатай ябахадаа бэедээ туһалха,
Саашаа һанаатай ябахадаа нэрээ бузарлаха
Алтан гадаһан бүмбэрсэгэй шанхи оройе заадаг.
Алдарта Ленинскэ пионер
коммунистын ашань болодог.

Н. ЦЫНГУЕВ.

Редактор Ц. О. ОЧИРОВ.

Н-01605. Зак. № 375.